

LETO XX. Stev. 43

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

Aleš Bebler pri tuniškem beju

Tunis, 19. febr. (Tanjug). Prvi jugoslovanski poslanik v Tuniziji dr. Aleš Bebler je danes izročil beju Sidiju Mohamedu el Aminu svoja poverljiva pisma. Slovesnosti so prisostvovali člani bejeve družine, predsednik vlade Habib Burgiba ter ministri tunijske vlade, za jugoslovanske strani pa svetnik Slobodan Karić in prvi sekretar Sreten Ilić. Pred izročitvijo akreditivnih pism je bil Bebler pri predsedniku vlade in zunanjem ministru Habibu Burgibi.

Eisenhowerjeve težave

Washington, 19. febr. (Tanjug). Vztrajni odpor znatnega dela Kongresa in tiska proti kakršnimkoli sankcijam zoper Izrael je prisilil predsednika Eisenhowerja, da je prekinil oddih v Georgiji in da skuša z vodilnimi člani obeh domov Kongresa razčistiti zamotano dilemo v zvezi z nadaljnjim stališčem nasproti odporu izraelske vlade, da umakne svoje čete z egiptovskega ozemlja. Eisenhowerjevo odločitev, da bi pritiskal na Egipt in se v OZN zavzel za izraelske zahteve pred umikom čet, so mnogi senatorji in poslanci razumeli kot njegovo pripravljenost, da bi se vendarle sprijaznil z odločitvijo ukrepi proti Ben Gurionovi vladi.

V Kongresu bi raje ustregli izraelskim zahtevam, tisk pa vztraja na tem, da je treba slej ko prej odločno zahtevati, naj se Izrael pokori sklepom OZN. „New York Times“ je objavil podatke, iz katerih je videti, da so ameriške finančne koristi iz industrije nafte arabskih dežel na Bližnjem vzhodu narasle v zadnjih 10 letih od 35 na 38 %, angleške pa zmanjšale.

Burgiba terja umik francoske vojske iz Tunizije

Pariz, 19. febr. (Tanjug). Predsednik tunijske vlade Habib Burgiba je imel sinoči po radiu v Tunisu govor, v katerem je poudaril sadove razgovorov, ki jih je imel konec prejšnjega tedna s francoskim državnim sekretarjem za zunanje zadeve Mauriceom Faourom. Dejal je, da ni moč misliti na resna pogajanja, dokler se francoske čete ne bodo umaknile iz Tunizije. »Dokler se na našem ozemlju tuje čete, ni na dosegi popolne osvoboditve tunijskega naroda in uveljavitve njegove suverenosti.« Burgiba je zahteval, da je treba takoj napraviti podoben načrt o umiku francoskih čet iz dežele.

Na razgovorih s Faourom so razen glede konvencije o administrativnih vprašanjih, ki ureja položaj in zaposlitev 35.000 francoskih uslužbencev v Tuniziji, dosegli soglasje o temeljnih vprašanjih.

Resolucija Skrbniškega odhoda OZN o Tanganjiki

New York, 19. febr. (AP). — Skrbniški odbor OZN je danes sprejel haitsko resolucijo, ki med drugim priporoča, naj da Velika Britanija izjavo o svoji politiki do Tanganjike. Za resolucijo je glasovalo 34 delegatov, 14 jih je bilo proti, 4 delegati pa so se glasovanja vzdržali. V resoluciji je rečeno, da bi morala britanska izjava o politiki nasproti Tanganjiki sloneti na načelu, da morajo ozemlja pod skrbništvom postati avtonomna ali neodvisna. Resolucija na koncu priporoča, naj pošlje Skrbniški odbor v Tanganjiko posebno misijo, ki bi na tancije proučila politični razvoj dežele.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 20. februarja

Spremenljivo oblačno, z nagnjenjem h krajevnim ploham. Najnižja nočna temperatura med -3 in +2. v Primorju okoli 4. najvišja dnevna med 7 in 12 stopinj C.

Snegne razmere: Komna 150 cm. Pokluka 40 na 120 cm podlage, Erika 40 cm, Crni vrh nad Jesenicami 60 na 12 cm podlage, Kočevje 70 cm, Koroska 12 na 130 cm podlage. Logarska dolina 5 cm, Celjska koča 5 cm, Moziška koča 65 na 15 cm podlage. Ribniška koča 125 cm.

PONOVNA ODLOŽITEV IZRAELSKÉ RAZPRAVE V OZN

V pričakovanju zaključka ameriških prizadevanj za umik Izraelcev iz Egipta

New York, 19. febr. (Tanjug). Razpravo v Generalni skupščini o umiku izraelskih čet iz Egipta so znova preložili, in sicer kakor vse dosedanje na zahtevo ZDA, ki si prizadevajo pridobiti Izrael za ta umik po diplomatski poti. Ko je bila seja Generalne skupščine sinoči spet preložena, so bili v ameriški delegaciji dokaj optimistično razpoloženi glede uspeha te akcije. To mnenje je slonelo na gledišču, da ZDA ne bi spravile v nevarnost svojega ugleda s ponovnimi zahtevami po tem, naj bi odložili proučevanje tako važne in nujne stvari, kot je vprašanje umika izraelskih čet, če ne bi imele razloga za to, da so prepričane v uspeh svoje akcije. Danes pa je bila podoba, da je ta optimizem spet popustil.

Azijsko-afriške delegacije čakajo, kako se bodo dogodki razvijali, in se pripravljene, da predložijo resolucijo o sankcijah. Kar zadeva odločitev, da bi bila ta resolucija sprejeta, so te delegacije v skrbih edinole sprči ameriškega stališča, ki bo vplivalo tudi na stališče vrste latinško-ameriških delegacij. Sodeč po sedanjem razpoloženju v Generalni skupščini je večina afriških, azijskih, deloma pa tudi evropskih dežel pripravljena glasovati

za resolucijo o sankcijah. Če pa se tem glasovom ne bodo pridružil tudi glasovi nekaterih latinško-ameriških delegacij, bo nastala nevarnost, da resolucija ne bo dobila dvotretjinske večine.

Ponoči je prispela iz Washingtona vest, da v primeru, če se izraelske čete ne bodo umaknile, ZDA ne bodo imele izbire ter se bodo pridružile večini v Skupščini in bodo podprle resolucijo o sankcijah.

Izraelski veleposlanik v OZN Eban je danes odpotoval v Izrael, da bi obvestil svojo vlado o svojih razgovorih z Dulesom. Generalna skupščina bo bržčas počakala na odgovor izraelske vlade in bo šele potem, če bo izraelski odgovor negativen, začela obravnavati resolucijo o sankcijah.

Vprašanje beguncev iz Izraela

New York, 19. febr. (AP). Politični odbor Generalne skupščine OZN je ponoči nadaljeval debato o letnem poročilu agencije OZN za palestinske begunce, ki jih je nad 900.000 in ki so jih nastanili v glavnem v Jordaniji in na področju Gaze.

Straussova alternativa

Bonn, 19. febr. (Tanjug). Zahodnonemški obrambni minister Strauss je danes izrazil misel, po kateri »ni izključeno, da bi Zahodna Nemčija dobila status, ki ustreza položaju nevtralne Avstrije.« Poudaril pa je potrebo, da Zvezna republika postavi na noge svoje oborožene sile, da bi jo upoštevali tako na Zahodu, kakor tudi na Vzhodu. To je izjavil na sestanku z novinarji, ko so mu zastavili neko vprašanje v zvezi z njegovim člankom v najnovejši številki revije »Politisch Soziale Korespondenz«. V tem članku je minister med drugim napisal, da »niče v vladni koaliciji ne zagovarja mnenja, da bi morala združena Nemčija avtomatično biti članica Atlantske zveze. Združena Nemčija se bo lahko svobodno odločila v okviru svojih političnih možnosti. Lahko se zgodi, da bo spričo svojih potreb glede varnosti pripravljena vključiti se v vojaško zvezo Zahoda, toda tudi trde politične potrebe bi lahko napotile nemški narod, da bi se ravnal po avstrijskem zgledu.«

umiku svojih čet iz Egipta. Po njegovem mnenju bo stališče ZDA odvisno od značaja sankcij, ker ima Eisenhower samo pooblastila, da uveljavi nekatere izmed njih, za druge pa bi bila potrebna privolitev Kongresa. ZDA pa predvsem ne nameravajo z vojaško silo zaščititi plovbe izraelskih ladij po zalivu.

Potem je govoril na splošno o problemih Bližnjega vzhoda in izrazil prepričanje, da bo svetovno javno mnenje pripomoglo k poravnavi izraelsko-egiptovskega spora.

DEBATA O CIPRU V POLITIČNEM ODBORU GENERALNE SKUPŠČINE OZN

NOV GRŠKI PREDLOG

Posebna nevtralna komisija naj bi preiskala britanske obtožbe proti Grčiji, hkrati pa tudi ravnanje britanskih oblastev s prebivalstvom Cipra

New York, 19. febr. (AP). Politični komite Generalne skupščine OZN je danes nadaljeval debato o Cipru.

Na podlanski seji je spet povzel besedo grški zunanji minister Averof. Odgovarjajoč na včerajšnje pripombe turškega in britanskega delegata, je Averof pobijal trditve omenjenih predstavnikov, da bi Grčija z orožjem oskrbovala gibanje za združenje Cipra z Grčijo. Dodal je, da se je gibanje začelo spontano in da Grčija in Ciper želita le konec kolonialnega režima in pravico samoodločbe za prebivalstvo Cipra. Odklonil je vsako možnost delitve otoka ali ločevanja turškega in grškega elementa na Cipru. V nadaljnjih izjavanjih je Averof zavrnil britanske predloge za ustavne spremembe na Cipru in izjavil, da jih grška vlada ne bo nikdar sprejela. Grški zunanji minister je predlagal, naj politični komite pošlje nevtralnemu sedemčlansko komisijo, ki naj prouči britanske obtožbe proti Grčiji in ravnanje britanskih oblastev s ciprskim prebivalstvom.

Predstavnik Avstralije je podprl gledišča britanskega delegata, češ da Grčija nima mednarodno priznanih interesov na Cipru, na koncu pa je izrazil željo, naj bi

Britanija skušala na miroljuben način rešiti ta spor.

Ceylonski predstavnik se ni mogel odločiti za nobeno izmed predlaganih resolucij, apeliral pa je na Britanijo, naj v petih letih oziroma v primernem času razglasi pravičo ciprskega prebivalstva do samoodločbe.

Seja je bila nato zaključena in sklicana prihodnja za noč.

Na večerni seji je jugoslovanski predstavnik Djura Ninčić izjavil, da mora načelo pravice do samoodločbe veljati tudi na Cipru, pri čemer pa turška manjšina ne sme izgubiti svojih pravic. Ninčić je podprl obe predlagani grški resoluciji.

Filipinski delegat je predlagal novo resolucijo, ki poziva Grčijo, Turčijo in Veliko Britanijo na

pogajanja o začasnih vladi, na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine OZN pa naj bi poročali o uspehu teh pogajanj. Z osvoboditvijo Makariosa pa naj bi Britanija olajšala razgovore.

Potem ko je kanadski predstavnik izrazil mnenje, da bi bila najboljša rešitev sporazum med neposredno prizadetimi, so sejo zaključili in se bo nadaljevala jutri.

Dullesovo mnenje

Washington, 19. febr. (AFP). Na današnji tiskovni konferenci je ameriški zunanji minister novinarjem izjavil, da pravno gledišče jasno govori v korist ciprskih aspiracij. Po njegovem mnenju naj bi nevtralna komisija proučila položaj na otoku.

Zahod izločuje OZN

od nadaljnjega urejanja perečih vprašanj na Bližnjem vzhodu

London, 19. febr. (Tanjug). V Londonu uradno potrjujejo, da bodo Velika Britanija, ZDA, Francija in druge dežele, »zainteresirane na Sueskem prekopu«, izročile generalnemu sekretarju

OZN Hammarskjöldu predloge o začasnih sporazumih glede plovbe po Sueskem prekopu, ki bi veljali do sporazuma o končni ureditvi sueskega vprašanja.

Po še nepotrjenih vesteh so se dežele, ki uporabljajo Sueski prekop, sporazumele v vprašanju plačevanja taks za plovbo po prekopu, in sicer na podlagi, ki jo je že prej predlagal Hammarskjöld v privatnih razgovorih s predstavniki Velike Britanije, Francije in Egipta. V prehodnem obdobju bi polovico taks prejel Egipt, drugo polovico pa bi naložili v Mednarodni banki do končne ureditve sueskega vprašanja. Predlogi pa omogočajo Egiptu, da se opredeli za kako drugo nevtravno banko. Predstavnik Foreign Office je še rekel, da je v načrtu, da bi se začela pogajanja med Egiptom in deželami, ki uporabljajo Sueski prekop, prek OZN. Drugače povedano, v sedanjih fazi urejanja vprašanj na Bližnjem vzhodu naj bi o tem ne razpravljali v Generalni skupščini ob sodelovanju vseh članic OZN.

Britanski obisk v SZ zaenkrat odložen

London, 19. febr. (AFP). — V odgovoru na vabilo predsednika sovjetske vlade Bulganina, naj obišče Moskvo, je britanski premier Macmillan v svojem pismu poudaril, da »sovjetskega predloga ne bo postavil ob stran«. Macmillan je naglasil, da bo ponovno »stopil v stik s sovjetsko vlado, ko mu bo mogoče določiti datum obiska v Moskvi«.

Ollenhauer o evropski varnosti

Washington, 19. febr. (USIS). Predsednik zahodnonemške socialdemokratske stranke Ollenhauer je danes na tiskovni konferenci v zvezi z razgovori z ameriškim zunanjim ministrom in drugimi državniki izjavil, naj bi zahodne dežele začele pogajanja s Sovjetsko zvezo v svrhu ustvaritve sistema evropske varnosti. Poudaril je, da more biti združena Nemčija edino član do ločenega varnostnega sistema

VKLJUČITEV KOLONIJ

v zahodnoevropski trg povzroča težave tudi ministrskim predsednikom dežel »male« Evrope

Pariz, 19. febr. (Reuters). Belgijski zunanji minister Spaak je danes predsednikom vlad »male Evrope« predložil kompromisni načrt o povezavi francoskih in belgijskih kolonij v Afriki s skupnim evropskim trgov.

Namen Spaakovega kompromisnega načrta je, zblížiti nastalo gledišča Francije in Zahodne Nemčije o vključitvi afriških kolonij v skupni trg.

Zahodna Nemčija se zavzema za to, da bi vsa »mala« Evropa investirala na afriških področjih v petih letih skupno 500 milijonov dolarjev. Tudi Francija naj bi prispevala svoj delež. Francija

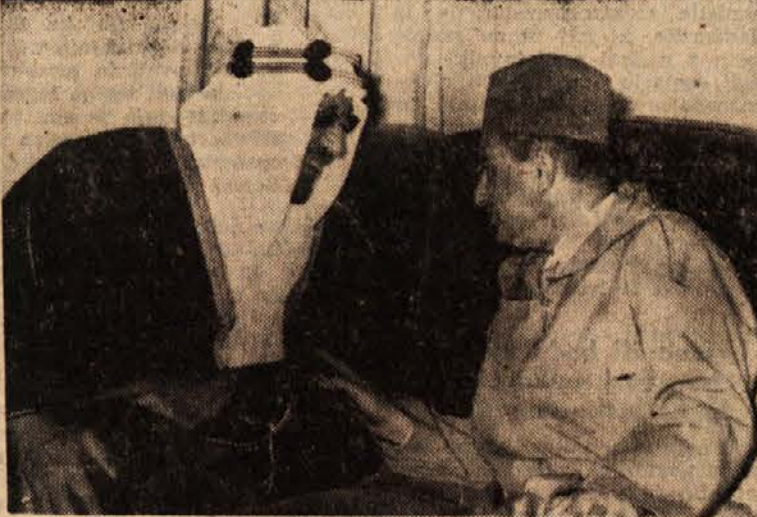
pa hoče, da bi prispevalo teh 500 milijonov dolarjev samo ostalih pet dežel, in sicer zgolj francoskim kolonialnim posestim v Afriki.

Zahodna Nemčija bi razen tega rada dosegla, da bi imela njena industrija svoboden dostop na ta področja. Francija pa bi rada na drugi strani dobila poročstva o skupni evropski akciji za socialni razvoj in razvoj gospodarstva v Afriki. Takšno evropsko-afriško združenje naj bi prav tako omogočilo svobodno prodajo afriških proizvodov na skupnem trgu.

Ministrski predsedniki dežel

»male Evrope« so se sestali tudi popoldne v zaprtem krogu in o razpravi niso ničesar objavili. Poročajo, da je bil prvi del te seje posvečen izključno obliki, v kateri naj bi se francoske kolonije vključile v zahodnoevropski trg. Razprava o tem vprašanju še ni končana. Menijo, da bodo uradno poročilo o teh razgovorih objavili šele po zaključku konference.

Poročajo, da se bodo predsedniki vlad šestih dežel »male Evrope« jutri znova sestali, nakar bodo zunanji ministri formulirali kompromisni sporazum o načrtih o Evrope in skupnem trgu.

Kralj Saudske Arabije je pravkar na uradnem obisku v Maroku. Na sliki kralj Seud (na levi) v razgovoru z maroškim sultanom Mahmudom

PRED SEJO PREDSEDSTVA ZVEZE KMETIJSKO-GOZDARSKIH ZBORNIC

Letos 7000 novih TRAKTORJEV

če bo na razpolago dovolj deviznih sredstev

Beograd, 19. febr. (Tanjug). Na seji predsedstva Zveze kmetijskogozdarskih zbornic, ki se bo začela jutri v Beogradu, bodo obravnavali vprašanje pospeševanja in povečanja proizvodnje na velikih državnih posestvih in pridelovanja semena hibridne krompirja, katerega količina naj bi se letos podvojila. Člani predsedstva bodo obravnavali razdelitev traktorjev, ki naj jih dobi naše kmetijstvo do konca letošnjega leta iz tujine in iz domačih tovarov.

V Zvezi so pripravili predlog razdelitvi 5200 traktorjev. Kmetijske organizacije v žitornodnih krajih jih bodo dobile na razpolago 65 %. Po predlogu, o katerem bodo jutri razpravljali, bi dobro polovico traktorjev prodali organizacijam na področju Srbije. Žitorna področja te republike bi dobila kakih 2900 traktorjev. Ta predlog bodo vsekakor še spremenili, ker je sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo Zveznega izvršnega sveta že izdal naredbu o žitornodnih področjih, ki imajo prvenstveno pravico pri nakupu traktorjev. Z naredbu so določeni nekateri novi okrajji in občine v vseh ljudskih republikah kot žitorna področja, vsem ko je veljalo prej za takšna področja samo določeno število okrajjev ali občin v Srbiji, Hrvatski ter Bosni in Hercegovini.

Domača industrija bo dobila kmetijstvu večino letos izdelanih traktorjev, ki so pomladno setev, in sicer 2400 traktorjev. V prvem četrtletju dobimo tudi večino traktorjev, kupljenih na Češkoslovaškem in v Sovjetski zvezi. Iz Češkoslovaške dobimo za letošnje leto 1900, iz Sovjetske zveze pa kakih 900 traktorjev. Razen tega je za letošnje leto predviden še uvoz najmanj 1650 traktorjev, med njimi tudi traktorjev za obdelovanje vinogradov in majhnih ročnih traktorjev. Če bo na razpolago dovolj deviznih sredstev, bi dobilo naše kmetijstvo do konca leta kakih 7000 traktorjev, tako da bi jih imelo potem blizu 20.000. Konec lanskega leta jih je imelo namreč 12.630. Tako bi dosegli v mehanizaciji našega kmetijstva letos že lepe uspehe.

DNEVNA KRONIKA

Posvetovanja komunistov

Ljubljana, 19. febr. — Danes je bilo tu posvetovanje komunistov iz vseh večjih slovenskih tovarov. Razpravljali so o delu organizacij Zveze komunistov v podjetjih in o nalogah ter vlogi komunistov v organih delavskega in družbenega upravljanja.

Konferenca poštinih strokovnjakov

Ljubljana, 19. febr. — Pri upravi Podjetja za PTT promet v Ljubljani se je danes začela konferenca, na katero so bili poklicani vsi upravniki in šefi PTT osnovnih enot, t. j. okrajnih pošt in telegrafsko-telefonskih tehničnih sekcij. Na konferenci obravnavajo plan za leto 1957, na dnevnem redu pa je tudi razprava o osnutku pravilnika o spremembah in dopolnitvah tarifnega pravil-

nika Podjetja za PTT promet. Te spremembe so potrebne glede na odlok Zveznega izvršnega sveta, ki predvideva zvišanje plač delavcev in uslužbencev državnih gospodarskih podjetij.

V. K.

Delo Ljudske skupščine Srbije

Na skupni seji obeh svetov Ljudske skupščine Srbije, ki je bila včeraj dopoldne, je podpredsednik Republiškega izvršnega sveta Voja Leković podal ekspozice o osnutku družbenega plana Srbije v tem letu, član izvršnega sveta Mihailo Švabić pa ekspozice o proračunskem načrtu za leto. Voja Leković je navedel nekatere podatke o razvoju gospodarstva v lanskem letu, za katerega sta značilna močno povečanje industrijske proizvodnje in znatno nazadovanje kmetijstva. Delovna storilnost se zaostrja, zlasti v nekaterih panogah predelovalne industrije, predvsem v tekstilni in živilski industriji ter industriji tobaka. Poglavitna značilnost letošnjega plana je povečanje skupne materialne proizvodnje za 15 %. To bo ugodno vplivalo na ustalitev trga, na dvig življenjskega standarda in povečano izmenjavo med vasjo in mestom.

Daljnovid Varazdin—Nagy Kaniza?

Ljubljana, 19. febr. — V Ljubljani se mudijo člani strokovne komisije elektrogospodarstva iz Madžarske, ki naj bi na razgovorih z našimi predstavniki dosegli soglasje o možnosti elektrogospodarskega sodelovanja in izgradnji elektrogospodarskega sistema. Med drugim razpravljajo tudi o predlogu da bi zgradili daljnovid od transformatorske postaje v Varazdinu do madžarske postaje pri Nagy Kanizi. O tem so se predstavniki obeh dežel svojčas že razgovarjali.

K. M.

Ustanovili bodo mešano trgovinsko zbornico za Latinsko Ameriko

Generalni sekretar Zvezne zunanjetrogovinske zbornice Ivan Barbačić je včeraj obvestil novinarje na tiskovni konferenci, da bo v kratkem ustanovljena mešana trgovinska zbornica za Latinsko Ameriko, katere naloga bo poglabljati trgovinsko menjavo med Jugoslavijo in latinskoameriškimi državami. Tako ne bodo več potrebne posebne zbornice

med našo državo in posameznimi državami Latinske Amerike. Konec aprila bo bržkone odpotovala v ZDA delegacija predstavnikov posameznih gospodarskih panog, ki se zanimajo za izvoz nekaterih industrijskih proizvodov in kmetijskih pridelkov v ZDA.

Perspektivni načrt o prometu pred Zvezno prometno zbornico

Upravni odbor Zvezne prometne zbornice bo na svoji seji v petek v Beogradu razpravljal o perspektivnem načrtu o razvoju prometa v naši državi. Hkrati bodo sprejeli sklep o zasedanju letne skupščine Zbornice.

Pogreb žrtve avtomobilske nesreče pri Nikšiću

Včeraj popoldne so na nikšićkem pokopališču pokopali posmrtno ostanke sedmih delavcev in inženirjev, ki so se ubili pri avtomobilski nesreči v Jarovem dolu pri Nikšiću. Na pogrebu je bilo veliko ljudi iz mesta in okolice. Šestnajst ranjenecv, ki so v nikšićki bolnišnici, se zdaj že bolj počuti.

da bo na zagrebško skupščino povabilo večje število gostov iz tujine.

Stalna konferenca mest bo aktivno sodelovala pri pripravah na kongres delavskih svetov. Po sklepu predsedstva bo odbor za komunalne službe proučil status in položaj podjetij komunalnega gospodarstva, odbor za družbeno upravljanje pa delo zborov proizvajalcev v občinah. Posebno pozornost bo posvetil njihovim stikom z delavskimi sveti.

Na seji so sklenili, da bo v začetku marca v Rogaški Slatini širše posvetovanje, na katerem bodo obravnavali lanske izkušnje ljudskih odborov v graditvi stanovanj. Sklenili so tudi, da bo

potem, ko bodo organizirali anketo o družbenem upravljanju v šolah, ki bo zajela v tem in prihodnjem mesecu 203 mesta, posvetovanje o tem vprašanju. Zveznemu izvršnemu svetu je poslal predsedstvo predlog o ustanovitvi zveznega zavoda za urbanizem, stanovanja in komunalno gospodarstvo.

Predsedstvo je določilo delegacijo, ki bo zastopala Stalno konferenco mest na 13. kongresu Mednarodne zveze mest od 12. do 18. junija v Haagu. Za stalnega predstavnika naše Nacionalne zveze mest v komisiji za evropske posle Mednarodne zveze mest je bil imenovan dr. Marjan Dermastia.

Naš januarski izvoz

je bil za 43 odstotkov večji kakor lani

V letošnjem zveznem družbenem planu je predvideno nadaljnje povečanje našega izvoza od lanskih 96 na 109 milijard dinarjev ali za 13 %. Pravkar objavljeni globalni podatki o našem izvozu in uvozu v januarju pa kažejo, da je razvoj naše zunanje trgovine v tem mesecu celo presegal pričakovanja.

Ceprav se izvoz v januarju iz sezonskih razlogov vsako leto precej zmanjša, smo letos v tem mesecu izvozili za 7494 milijonov dinarjev blaga nasproti 5244 mi-

lijonom v lanskem januarju in 4581 milijonom v januarju 1955. Povečanje nasproti lanskemu januarju znaša torej 43 %. Hkrati je bil v preteklem mesecu naš uvoz manjši kakor v katerem koli mesecu lanskega leta. Vrednost uvoza je dosegla le 8889 milijonov dinarjev nasproti 11.498 milijonom lani v januarju.

Zdaj so na razpolago tudi že podatki o lanskem izvozu in uvozu po najvažnejših blagovnih skupinah. Iz teh podatkov je na primer razvidno, da smo lani povečali naš izvoz živil nasproti prejšnjemu letu od 18,1 na 24,8 milijarde dinarjev. Samo izvoz proizvodov živilore se je dvignil od 8,8 na 14 milijard dinarjev, izvoz poljedelskih proizvodov pa od 2,6 na 5,1 milijarde dinarjev. Seveda pri tem ne smemo prezreti, da se je hkrati naš uvoz živil dvignil od 36,3 na 45,2 milijarde dinarjev, kar je predvsem posledica razmeroma slabe lanske letine.

Zboljšanje strukture našega izvoza v smeri izvoza proizvodov višje stopnje obdelave se kaže v zmanjšanju izvoza proizvodov barvaste metalurgije (rud, koncentratov in kovin) od 15,6 na 14,2 milijarde dinarjev in istočasno povečanju izvoza izdelkov kovinske industrije, elektroindustrije in ladjedelstva od 2,6 na 5,8 milijarde dinarjev ter izdelkov naših železarn od 1,3 kar na 6,1 milijarde dinarjev. Večji je bil prav tako izvoz izdelkov naše kemične, tekstilne, usnjarske in živilske industrije.

Češkoslovaška gospodarska delegacija prispela k nam na obisk

V Beograd je včeraj prispela češkoslovaška gospodarska delegacija z namestnikom ministra za zunanjo trgovino Robertom Smelcom na čelu. Gostje se bodo razgovarjali z jugoslovanskimi gospodarskimi funkcionarji o menjavi blaga med obema deželama v letu 1957.

Kongres, posvečen zaščiti in vzgoji otrok ter mladine

V Svetu društev za skrb za otroke in mladino Jugoslavije je bil sestanek, na katerem so sklenili, da bo aprila 1958. leta II. nacionalni kongres, posvečen zaščiti in vzgoji otrok in mladine. Sprva je bilo določeno, da bo ta kongres letos oktobra.

AKTUALNI PROBLEMI S STANOVANJSKEGA PODROČJA

»Industrializacija« stanovanjske izgradnje

Zvezna ljudska skupščina bo — kot je znano — v kratkem razpravljala o izredno aktualnih problemih s stanovanjskega področja. Tese za to razpravo so oblikovali in prispevali naša dosedanja praksa, raziskovalne ustanove in seveda tudi tempo izgradnje, ki ne dosega potreb. Industrializacija stanovanjske izgradnje je ena izmed najbolj aktualnih nalog družbenega standarda. Okrog tega imperativa je tekel nedavno naš razgovor v Zavodu za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani, ki je z zbranimi mnenji tudi prispeval delček osnove za bližnjo skupščinsko razpravo.

Hitro želimo priti do čim večjega števila čim bolj cenjenih stanovanj. Novi materiali in enostavnejše konstrukcije naj pomenijo in posepejo gradnjo. Toda osnova — inženirsko-tehnično raziskovalno delo — ne more mimo načela, da mora sleherni sestavni del stavbe, ki naj kakorkoli prispeva k njenemu izboljšanju, pred tem dobiti potrdilo laboratorija, polindustrijskih poskusov ter industrijske poskusne proizvodnje. Sprito tega načela so dobne ekonomske in tehnološke prakse smo precej neupravičeno na reševanje problemov stanovanjske izgradnje, saj se le-ti pojavljajo pred nami v izredni razsežnosti. Naše gradbeništvo še ne more praktično posnemati tujih zgledov, ker nima industrijskega zaledja, ki bi mu dal v določenih časovnih razdobjih ustrezne izdelke — elemente stanovanjskih stavb. Obstoječe obrtniško zaledje gradbeništva je kaj slaba odskočna deska za zvišanje proizvodnosti in pocenitev gradenj. Industrializacija gradbeništva pa se ne začne pri gradbenih podjetjih, marveč pri podjetjih za proizvodnjo gradbenega materiala in elementov.

NOVOSTI JE TREBA PREISKATI

Na prizorišču bitke za zboljšanje teh razmer v našem gradbeništvu so v naši bližnji okolici številni kolektivi; omenjamo samo Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij ter Zavod za stanovanjsko izgradnjo v Ljubljani. To je del naše kovačnice boljših gradbenih elementov in praktičnejših konstrukcijskih in arhitektonskih novosti. Toda do vsega novega je človek tudi nezaupljiv in prav zato je tako važno v začetku omenjeno načelo, naj grede novosti skozi laboratorij in polindustrijske obrate, preden jih začnemo proizvajati v serijah. To načelo bo našlo svoj odsev tudi v praksi. Vrstne hiše za Bežigradom

v Ljubljani, ki sta jih zasnovala oba zavoda in ki naj bi v sedanjih razmerah pomenile morda prehodno in delno rešitev problema bodo prav zagledelj naseljene s strokovnjaki.

Čilji strokovnjakov so predvsem naslednji: v dograjenih stavbah žele ugotoviti, kako so uspešni s stališča ekonomike, tehnologije in higienskih prilik. Razvojna pot do enostavnega in cenenejšega stanovanja torej ni nagla in preprosta, ker jo mora spremljati ustrezna izgradnja industrije gradbenega materiala. Sleherno podjetje ali gospodarska organizacija iz gradbeniške stroke sicer daje že nekaj časa večji ali manjši prispevek k modernizaciji gradbeništva. Toda te racionalizacijske poti so dokaj dolge in vijugaste in težko razumljive zlasti za tiste, ki čakajo na stanovanje.

CENEJE, A VENDAR SOLIDNO

Dosedanje delo ni bilo brez uspehov. Kaj vse bremenijo našo stanovanjsko izgradnjo? Mnogo nadomestkov, ki naj pocene in posepejo izgradnjo, so že zasnovali naši strokovnjaki. Drag parket, na priliko, lahko zamenjamo s tako imenovanimi poltoplimi tlakovci. Iz Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij je ta novost že našla pot v industrijo. Podjetji »Karminka« iz Novoga mesta in »Mineral« iz Ljubljane bosta dali na trg v kratkem prve količine teh tlakovcev, ki naj bi nadvladali dosedanj tlak v kakih dveh letih. Za osnovo tlakovcev, ki naj tudi pocene tlak, lahko služijo azbest, plastične mase in podobno. Zaledje, ki ga dobiva gradbeništvo v omenjenih dveh podjetjih, ni zasnovano na izredno visokih investicijah na breme družbe, marveč na pitli milijonskih zneskih. To je zelo važno za rast novega! Tržišče pa naj potem odloči usodo te in tudi drugih novosti. Pri kvadratnem

metru naj bi po sedanjih računih znašala pocenitev tal pri stanovanjski površini 1 m² na račun novih tlakovcev okrog tisoč dinarjev. Pri večji stanovanjski stavbi znaša to že lepe stotisočake. Možnosti za pocenitev so tudi pri oblikovanju poda, sestavi zidu, ki mora biti lažji itd. Za sedaj ne bi naštevali vseh možnosti. Važnejše je namreč dejstvo, da reševanje problemov prinaša nove probleme. Nov material terja novega; takovce je na priliko treba obarvati in tu se pojavlja nujnost razširitve barvne industrije.

VSAKA STAVBA ZASE PROBLEM

Vsota pomanjkljivosti v našem gradbeništvu je naslednja: vsaka stavba je problem zase, okrog vsake stavbe se zbere šab strokovnjakov, ki so nekaj časa svet zase. Racionalno gradbeništvo pa si želi in se z vsemi močmi bori za tipizacijo zgradb. Skratka, imeli naj bi tipe zgradb na priliko z oznakami A, B, C, D, ... Razvoj gradbeništva po svetu je namreč že tako daleč, da lahko greš v projekcijsko trgovino in izbereš načrt, v drugi trgovini pa iz tega načrta nakupiš lepo število gradbenega materiala — sestavnih delov stanovanja. Naše projektiranje pa se še vse preveč razlikuje v svojih zahtevah glede dimenzioniranja. Centimetrske razlike — ti dragi izrazi posameznika — onemogočajo n. pr. da bi se posamezna gradbena podjetja z jasnim, rentabilnim računom odločila za nakup trajnejših opazv in podobno. To so že dejstva, ki vplivajo na trajanje posameznih gradenj. Čas gradnje pa je zelo važen čimilitelj tako s stališča ekonomike, kakor tudi tehnologije; to je čimilitelj, s katerim smo premoale računali v stanovanjski izgradnji.

Tako stoji stvari tam, kjer je potrebno premišljeno delo. S te strani si hitro ne moremo obetati takšnega napredka ki bi čez noč odponogel stanovanjski stiski. Industrializacija gradbeništva zahteva namreč svoj čas, čas za ureditev nove industrije.

Toda po mnenju strokovnjakov imajo stanovanjski skladi, ki se nabirajo po državi, že tak obseg, da predstavljajo kapital, ki bi lahko začel diktirati ta del gospodarskega življenja v deželi. J. K.

Kulturne

VESTI

RAZSTAVA NASIH IN POLJSKIH LIKOVNIH UMETNIKOV

Po vseh poljske novinarske agencije bo v Beogradu v kratkem odprta razstava poljskih slikarjev in kiparjev. Razstavo pripravlja poljsko ministrstvo za kulturo in umetnost in Zveza poljskih umetnikov. Razstava bo predstavila sodobno poljsko slikarstvo.

Razstava jugoslovanskih likovnih umetnikov bo predvidoma v aprilu ali maju v Varšavi.

NASI PISATELJI V BOLGARSCINI

V Bolgariji je precej zanimanja za našo književnost. Tako so v zadnjem času izšla tri dela naših pisateljev v bolgarščini. V izdaji založbe »Izdatelstvo na nacionalniya svet na Otčestvenija front« je pravkar izšel znan roman Camila Stijarica »Bihorec« v nakladi 15.000 izvodov in knjiga proze Prežihovega Voranca, založba »Narodna kultura« v Sofiji pa je izdala Izbrane igre Jonana Sterje Popovića. Pripravljajo pa tudi izdaje drugih naših pisateljev v bolgarščini.

NAD 200 DRAM IN 400 SKLADB NA NATECAJU RADIODIFUZIJE

Jugoslovansko združenje radijskih postaj je prejelo veliko število radijskih dram in skladb na temelju razpisane natečaja julija 1956. Prispelo je 208 tekstov originalnih radijskih dram in nad 400 skladb, slagerjev in kompozicij za ples. Izbrana dela bodo izvajana v mesecu juniju v Beogradu na IV. jugoslovanskem radijskem festivalu zabavne glasbe.

KOMORNO GLEDALIŠČE TUDI V ZAGREBU

V Zagrebu so v teku priprave za otvoritev komornega gledališča, ki ga organizira Hrvatsko narodno kazališče. Naštudirali so že prvo delo, in sicer Sartrovo »Za zaprtimi vrati«. Menijo, da bo prva predstava zagrebškega komornega gledališča 1. marca na odru Akademije za igralsko umetnost na Trgu maršala Tita. Dvorana sprejme do 300 obiskovalcev.

OBCNI ZBOR ČRNOGORSKIH KNJIZEVNIKOV

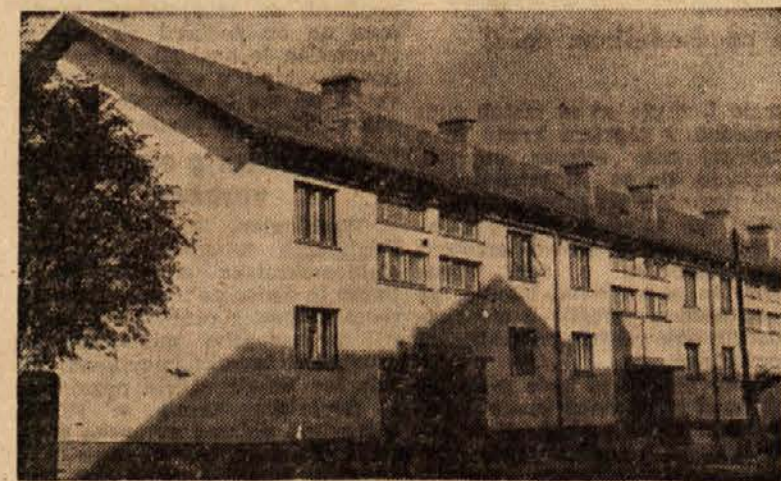
Na Cetinju je bil občni zbor Zdrženja književnikov Crne gore. O društvenem delu je poročal sekretar Božo Bulatović. Člani društva so lani izdali šest knjig in revij »Stvaranje« in »Susretie«. V izdajah Narodne knjige so nadalje objavljali knjige mladih črnogorskih pisateljev. Izšlo je deset zbirsk pesmi in proze. Novi predsednik črnogorskih književnikov je Mihailo Gazivoda.

Velika zamuda

Potrjevanje novih tarifnih pravilnikov gre zelo počasi. So-deč po najnovejših podatkih so komisije v okrajih do 10. februarja dokončno potrdile samo 744 tarifnih pravilnikov ali 5,6 % celotnega števila. Od dobrih 13.300 tarifnih pravilnikov so jih doslej predložili sekretariatu za delo okrajnih odborov 4763. Sekretariati so jih odobrili 2621, 1300 pa so jih vrnili gospodarskim organizacijam s pripombami.

Mnogo tarifnih pravilnikov so vrnili delovnim kolektivom. Vzrok je v tem, da se mnoge gospodarske organizacije niso zmerom držale napotkov (ali so se odločile za liberalno zvišanje ali pa niso posvetile dovolj pozornosti besedilu tarifnih pravilnikov, marveč so samo določale nove tarife po stopke itd.). Novi tarifni pravilniki morajo biti potrjeni do 1. marca. To pomeni, da je nastala o potrjevanju že velika zamuda. Stvar pa ni samo o tem.

Dobro bi bilo, da bi bili delavci in uslužbenci že prejeli zvišane plače, ki jim pripadajo, ker smo v mesecih, ko je treba za zvišila na trgu poseči globlje v žep kakor sicer. Morda bi bilo dobro, da bi strokovna združenja in gospodarske zbornice pri tem delu bolj pomagale gospodarskim organizacijam. Doslej je bila njihova pomoč neznačajna. J. Dr.

Nove vrstne hiše v Japljevi ulici v Ljubljani

DANES ZAČETEK DELA V NOVEM SEJMU

Državni svet poljskega Sejma bo znatno razširjen

Varšava, 19. febr. (Tanjug). — Za prvo zasedanje novega Sejma se vsa poljska javnost zelo zanima. Program zasedanja bo, kakor kaže, zelo obširen.

Na jutrišnji prvi seji bo dotedanji Državni svet odstopil in izvolil novega. Jutri bo odstopila tudi vlada. Takoj potem bo Sejem izvolil novega ministrskega predsednika in mu naročil, naj sestavi vlado. V prihodnjih dveh dneh bo javnost obveščena o sestavi vlade. Na jutrišnji seji bodo izvolili tudi komisijo, ki bo sestavila pravilnik dela novega parlamenta.

V petek ali soboto bodo po ekspoziciji predsednika vlade izvolili tudi komisije, ki bodo takoj začele proučevati posamezne postavke letošnjega gospodarskega plana in proračuna. Sejem bo najbrž takoj izvolil tudi komisijo, ki bo pripravila predlog o spremembah ustave.

Danes dopoldne so poslanci Združene narodne in Demokratične stranke ustanovili svoja kluba. Jutri dopoldne bo imel v soboto ustanovljeni klub poslanec ZDP tik pred začetkom zasedanja Sejma svoj drugi sešestanek.

Na jutrišnji seji prvega zasedanja Sejma bodo poslanci predlagali kandidate za predsedstvo Sejma in za Državni svet. Za maršala Sejma bodo baje predlagali podpredsednika Združene narodne stranke Czeslawa Wiczeha, za vicemaršala pa člana CK ZDP Zenona Kliszka in podpred-

sednika CK Demokratične stranke Jerzyja Jodlowskega. V Državnem svetu se tudi sicer obetajo znatne spremembe. V njem bodo namreč odslej bolj sodelovale politične stranke in vanj naj bi prišli tudi katoliški in nekateri drugi poslanci, ki ne pripadajo nobeni stranki.

Prvo zasedanje novega Sejma bo bržčas zaključeno v začetku marca, ko bosta izglasovana zakon o letošnjem gospodarskem planu in proračunu.

Poljsko-ameriška pogajanja

Varšava, 19. febr. (Radio Varšava). V ZDA je danes odpotovala poljska gospodarska delegacija, ki se bo v Washingtonu razgovarjala o razširitvi poljsko-ameriških gospodarskih odnosov. V delegaciji je pet članov, vodi pa jo generalni direktor poljskega finančnega ministrstva Henrik Kotniczki.

Velesposlanik Kveder v Wiesbadenu

Bonn, 19. febr. (Tanjug). Jugoslovanski velesposlanik v Zahodni Nemčiji Dušan Kveder, ki je na uradnem obisku v Hesenu, se je včeraj in danes mudil v glavnem mestu te dežele Wiesbadenu. Predsednik pokrajinske vlade socialni demokrat Zinn mu je priredil kosilo. Svečan sprejem mu je priredil tudi mestni župan Mix. Sročil pa je bil velesposlanik v družbi predsednika deželne vlade na predstavi v mestni Operi.

Uveljavljanje kulturne konvencije s Poljsko

Varšava, 19. febr. (Tanjug). Danes so v Varšavi izmenjali ratifikacijske instrumente sporazuma o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Poljsko, ki so ga sklenili v Beogradu 6. julija lani.

Sporazum, ki bo veljal pet let, določa izmenjavo umetnikov in umetniških skupin, prevode raznih književnih del, obojestransko štipendiranje študentov, umetnikov in znanstvenikov ter vrsto drugih stikov med znanstveniki in kulturnimi delavci obeh dežel.

IZ RAZGOVORA S PREDSEDNIKOM SVOBODNE DEMOKRATSKE STRANKE NEMČIJE

VIDEZ IN FUNKCIJA »CONE POPUŠČANJA« V SREDNJI EVROPI

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, februarja

»Vojaška ureditev« cone

Na prvo vprašanje: Kakšna naj bi bila vojaška ureditev cone? je dr. Mayer odgovoril:

Za to, kakšna bo videti takšna cone, sta predvsem pomembna njen zemljepisni okvir in stopnja vojaške ureditve, kar je spet odvisno od mednarodnih političnih okoliščin. Te pa se razvijajo.

Ko je sedanji velesposlanik v Beogradu Karl Georg Pfeleiderer maja leta 1952 predlagal, naj bi ustanovili in vojaško uredili tako cono, je mislil na eno samo cono na nemških tleh. Tedaj je postavil tri načela:

1. umik zahodnih zaveznikov in Sovjetov iz centralne cone v Nemčiji, ki bi morala biti na zahodu in vzhodu natančneje omejena;

2. razporeditev tujih oboroženih sil v sosednjih conah na nemških tleh;

3. nacionalne oborožene sile, katerih moč bi sporazumno določili, bi morale prevzeti varstvo nad centralno cono, vstevši tudi glavno mesto Berlin.

Medtem je prišlo do razprave v svetovnem obsegu, na kateri so govorili o geografskem obsegu, ki je večji, kakor so si ga zamisljali leta 1952. Tema o vojaški ureditvi cone je medtem zrasla iz vprašanja politike o Nemčiji v vprašanje o Centralni in Vzhodni Evropi. Prosim, da me razumete, da kot govornik politične stranke ne bi želel v določenem smislu posegati v to giblivo igro. Kar pa se tiče nemškega ozemlja, sodim, da je načelo vojaške razvrstitve tako, da bi se tuje čete umaknile iz te cone, zavarovale pa bi jo nacionalne oborožene sile, katerih vrsta in oborožitev bi morali biti omejeni, seveda smotno.

Nemčija bi nedvomno prispevala k popuščanju mednarodne napetosti, če bi privolila v ustanovitve in vojaško ureditev cone na svojem ozemlju.

Zmanjšanje nevarnosti »kratkega stika«

Kakšno poglavitno funkcijo naj bi imela ta cona?

Sedanji položaj na Labi, kjer so sile Atlantske in Varšavske

zvezde razporejene neposredno ena nasproti drugi, bi s tem ublažili, ker bi mednje vrnilo osamitveni pas. Vsaj v tem območju bi bila zmanjšana nevarnost »kratkega stika«. Ne mislim na politično nevtralnost, niti na politiko nihanja med dvema blokoma. »Vojaška ureditev« cone ne bi odvzela Nemčiji pravice, da sklepa pakte. Nedvomno pa bi bil prispevek z nemške strani k popuščanju napetosti, če bi privolila v ustanovitve takšne cone na svojih tleh.

Reciprociteta in drugi pogoji

Na vprašanje: Kakšni pogoji ali pridržki so brezpogojno nujni za uresničitev te zamisli in kakšne so v tem oziru praktične možnosti? je dr. Mayer izjavil:

Eden odločilnih pogojev je ta, da Sovjeti temeljito revidirajo metode, ki so jih nedavno uporabljali na Madžarskem, in da so pripravljeni, da — s pogoji reciprocitete — umaknejo fronto hladne vojne. Reciprociteta pomeni, da morata obe strani pomagati k popuščanju mednarodne napetosti. Nujen je tudi cel kup pogojev, pri čemer je logična časovna zveza med ustanovitvijo cone popuščanja in ponovno nemško združitvijo eden najbolj pomembnih.

V nadaljnjem razgovoru je bilo moč ugotoviti, da pripadajo stranki, ki jo vodi dr. Mayer, posebno velik pomen reciprociteti v popuščanju sedanje politične napetosti v Evropi. Reciprociteta je po njenem mnenju nujna, da bi dosegli boljše vzdušje in medsebojno zaupanje, k čemu bi znatno prispevalo to, da bi ob obeh strankah vse institucije in vse tisto, kar je svoj čas porajalo s hladno vojno ali kar je v njej nastalo. Med takimi institucijami vsekakor ni na zadnjem mestu n. p. »Radio Svobodna Evropa«, kakor tudi vse podobne ustanove, ki jih je razvoj splošnih odnosov že zdavnaj preživel in jih negativno presodil. Svobodna demokratična stranka se je odločno izrekla za to, da bi odpravili vse te »kvacance hladne vojne« na nemških tleh.

O. Milčević

Iz vsega sveta

VELIKA BRITANIJA

PRVI BRITANSKI POLK Z USMERJEVANIMI IZSTRELKI

London, 19. febr. (Reuter). Kakor je danes objavilo britansko ministrstvo za vojsko, bodo 1. marca v Veliki Britaniji ustanovili prvi polk z usmerjevanimi izstrelki.

POLJSKA

POSRETNJA REHABILITACIJA

Varšava, 19. febr. (Radio Varšava). Vojvodsko sodišče v Varšavi je danes rehabilitiralo dva voditelja podtalnih bojev med vojno, Jozefa Gumowskega in Edmunda Rosachackega. Leta 1952 so ju na podlagi lažnih dokumentov in izsiljenih izjav obsodili na smrt z obzoblom, da sta med vojno likvidirala napredne delavce. Istega leta so ju tudi usmrtili. Na predlog predsednika Vrhovnega sodišča pa so nedavno obnovili obravnavo, na kateri so ju oprostil obtožbe in ju popolnoma rehabilitirali.

ZDA

STAVKA V ATLANTSKIH PRISTANIŠČIH SE NADALJUJE

New York, 19. febr. (AFP). Stavka pristaniških delavcev na atlantski obali od Maina do Virginije se nadaljuje kljub načelnemu sporazumu med delodajalci in sindikati. Predsednik sindikatov William Bradley je sinoči izjavil, da pristaniški delavci ne bodo začeli delati toliko časa, dokler ne bo dosežen sporazum med delodajalci in pristaniškimi delavci v Baltimoru, Philadelphiji in Norfolkku o vseh spornih vprašanjih.

Zaradi stavke je v lukah na atlantski obali blokiranih kakih 100 ladij, železniške družbe, ki prevažajo blago na atlantska obala, pa so odpustile z dela že več sto uslužbencev.

PAUL RAMADIER O GOSPODARSKEM POLOŽAJU V FRANCIJI

Temeljiti finančni ukrepi naj deželo obvarujejo gospodarske katastrofe

Primanjkljaj bi utegnil letos doseči 2000 milijard frankov — Devizne rezerve do »nepogrešljivih« domala izčrpane — Letošnje tretje notranje posojilo — Vojna v Alžiru velja Francijo 2 milijardi na dan

Pariz, 19. febr. (Tanjug). Minister za gospodarstvo Paul Ramadier je pozval vse državne organe in gospodarske kroge, naj strogo varčujejo, ker bi drugače Francijo že v bližnji prihodnosti lahko zadela gospodarska katastrofa. Minister se je o tem razgovarjal s sodelavcem pariškega Radia.

Ramadier je rekel, da zadeva Francija letos na neprimerno večje težave kakor lani. Nujno je potrebno zmanjšati uvoz na sploh, vstevši posebej goriva in surovine, čeprav teh Franciji trenutno najbolj primanjkuje. Večina parlamentarnih krogov

je ugodno sprejela Ramadierov govor. V parlamentarnih krogih se je zadnje dni razvila široka akcija proti vladi na gospodarski in finančni fronti. Zahtevje ministra Ramadiera po »totalnem varčevanju« kažejo, kakor poudarjajo v vladnih krogih, da se vlada zaveda težavnega gospodarskega položaja in da je pripravljena boriti se z vsemi sredstvi za njegovo izboljšanje.

Sodeč po poročilih iz ministrstva za finance, so državni izdatki v zadnjem času naglo narasli, tako da je nastala huda nevarnost, da se bo planirani primanjkljaj do konca leta potrojil, oziroma da bo dosegel skoraj polovico vseh proračunskih izdatkov, ki znašajo nad 4 milijarde frankov. Zunanjetrgovinski primanjkljaj je zdaj petkrat večji kakor pred letom dni, državna devizna blagajna, zlasti kar se tiče dolarja, pa bo imela čez nekaj mesecev samo še »nedotakljive rezerve«.

»Nepredvidnost ali prezgodnja

CIPER

NOVE ARETACIJE

Nikosija, 19. febr. (AFP). — Danes so na Cipru aretirali sedem grških duhovnikov, ki so jih obtožili »terorizma«. Aretirali so jih v skladu z določbami zakona o izrednem stanju in jih obdržali, da so na jugozahodu Cipra skrivali pripadnike EOKA in jim pomagali.

potrošnja nas lahko pahne v katastrofo, ki bi bila enako porazna tako za sklad mezd, kakor tudi za državo v celoti,« je izjavil minister Ramadier. Poslanska zbornica je že sklenila blokirati 250 milijard frankov letošnjih proračunskih kreditov, vlada pa prav zdaj pripravlja razpis novega državnega posojila v znesku 300 milijard — že tretjega v enem letu. Razen tega je Ramadier zahteval znižanje stroškov za alžirsko vojno — glavni vir teh težav — ki velja Francijo blizu dve milijardi dnevno.

Uradni krogi ne izključujejo možnosti, da bo predsednik vlade Mollet v Washingtonu, kamor potuje konec februarja, skušal doseči novo finančno pomoč ZDA, da bi vlada premagala sedanje težave.

KPI opozarja

socialiste na nevarnost združevanja s socialnimi demokrati »za vsako ceno«

Rim, 19. febr. (Tanjug). Direkcija KP Italije ugotavlja danes v posebnem poročilu, da sloni zaključna resolucija kongresa Socialistične stranke Italije na »temeljnih glediščih, podobnih glediščem, na katera se je postavil osmi kongres KPI, čeprav so v podrobnejši posebna gledišča za vsako izmed obeh strank nujno potrebna.«

Glede združitve socialističnih strank pa je v poročilu rečeno, da vodstvo KPI z zaskrbljenostjo presoja in obsoja gledišča, da so poglabljanje spora med obema strankama in koncesije protikomunističnim silam nekažno demokracijo poročilo, ki naj bi ga plačali socialisti, da bi dosegli združitev s socialnimi demokrati. KPI ne misli, da bi moralo biti odobravanje gledišč KP o položaju na Madžarskem in o destalinizaciji pogoj za njeno sodelo-

vanje s socialisti. Opozarja pa Socialistično stranko na nevarnost v »popuščanju protikomunizmu in protisovjetizmu v upanju, da bi lahko po tej poti napredovali v obrambi koristi delavskega razreda«. Takšne orientacije bi bile nevarne in pome-nile bi hudo napako. Vsaka povsem negativna ocena uspehov, doseženih v dolgih letih enotnega boja delavcev, je lahko samo plod nerazumevanja sedanjega položaja, predsodkov in nezaupanja.

Poročilo se zaključuje s ponovnim pozivom vodstva KPI vsej partiji na »neutrudno akcijo za enotnost delavskega razreda, predvsem pa za bratsko sodelovanje s tovariši socialisti, zlasti v predstavniških organih in množičnih organizacijah na podlagi skladnih gledišč, izvirajočih iz položaja in programa obeh strank«.

k avtomobilu po cigareto, po kos kruha ali pa samo po spodbudno besedo o skorajšnji osvoboditvi El Ariša.

Naši vojaki se zdijo v primeri s temi ljudmi, žrtvami revščine in zaostalosti, pravi velikani, živa reklama za civilizacijo, za napredek, kakršnega naj bi nekoč doživel tudi sinajski beduin.

Novica o padcu Edenove vlade je šla ob poti, koder že popravljajo ceste, s hitrostjo kamiona, in vprašanja, kdaj bomo vkorakali v El Ariš, so bila tako pogosta že zato, ker bi bile morale naše enote zasesti mesto po prvotnem načrtu teden dni prej, kakor so ga. Preprosti Arabci ima do vojske Združenih narodov drugačen odnos, kakor ga večkrat zaslediš v egiptovskem časopisu, morebiti tudi zato, ker je že po naruri bolj zaupljiv, ker ga še ni pokvarilo mesto in ne različni gospodarji z bičem. Nikoli nisem opazil, da bi se bili ti prebivalci puščave skrivali pred našimi vojaki, bežali ali na kakršenkoli drug način kazali nezaupanje. Morebiti je to tudi v veliki meri zaslug naših vojakov, ki so jim zmeraj pomagali, kakor koli so mogli, in delili z njimi včasih tudi zadnjo cigareto ali zadnji kos kruha. Zato so tudi oni, kadar se nam je kaj zataknilo in so se kolesa zakopala v žviž pesek, ali pa se nam je kamion zagodil med ruševine, nemudoma priskočili na pomoč, kakor da jih veseli, da lahko tudi oni nekaj pomorejo, če ne drugače — vsaj z rokami. Vojaki, ki ga je dolžnost, pomembnejša od gole državlanske dolžnosti, poklicala v tujo deželo, morebiti še pred kratkim tako silno daljino in eksotično, mora biti dobro pri srcu, ko spozna, da še samo s svojo prisotnostjo opravlja veliko nalogo. Najbolj zaostali beduin, ki pa se je v svojem živ-

BENO ZUPANČIČ

Med preteklostjo in prihodnostjo

PO SLEDIVIH VOJNE

Tu, ob tej četrtini Sueškega prekopa, ni videti veliko sledov minule vojne: skromen civilni promet, dosti srečanj z vojaki različnih držav, ki so poslale svoje enote pod Burnsovo poveljstvo, porušen premični most, sem ter tja kak vlačilec, ki plove po kako na pol potopljeni ladji. Pravzaprav bi temu lahko rekli dolgačas, ki človeka kaj kmalu prisili, da krene ali proti severozahodu, v Port Said, v egiptovski Stalingrad, kakor ga imenujejo, ali pa po poti na Sinaj, ki ga je previhrala ta kratka, a toliko bolj uničujoča vojna. Iz El Balaha je to kaj lahko, ker lahko prisedeš na kamion, ki vozi našim enotam na položaj hrano ali kake druge potrebitve, ali na katero izmed velikih cistern, ki jim redno vozijo vodo. Čez prekop te z vozilom vred potegne brod pri El Kantari, zaniknem mestecu na azijski strani prekopa, ki je po tem brodu tudi dobilo ime. Ljudje, ki te srečajo, se vsi ozirajo za teboj, in ko vidiš, da imaš fotografski aparat in da potuješ z vojaki z modrimi čeladami, sprašujejo: »El Ariš? El Ariš?« Tu nas je tudi presenetil, tik preden smo zdrveli po gladki asfaltirani cesti stran od prekopa, kosmat Arabec, ki je prišel k avtomobilu in na vse grlo vpil: »Eden kaput!« in mahal z arabskim jutranjkom.

Prvih 145 kilometrov, od El Kantare do El Bardavila, kjer so bile tedaj naše enote, je bilo popotovanje tisti čas lepo, a ne zmeraj prijetno. Vozili smo se domala ves dan, kmalu od prekopa že po novi cesti, nato po razdrti stari, nato še zmeraj nekaj časa po pesku. Tam so naše enote prebile najhujše izkušnje, zakaj tam je še zmeraj pešak hitrejši od vozila. Sem ter tja nas je spotoma obsul dež, obrl oster vzhodnik in vmes ogrela toplo azijsko sonce. Prvih nekaj deset kilometrov smo vozili v živem špalirju tisočev arabskih delavcev, ki za silo popravljajo s posebnim plugom preorano staro cesto in pripravljajo teren za tiste, ki jim za petami gradijo novo.

Pokrajina tega dela Sinaja je za popotnika, ki prebije tod samo kak teden ali mesec, lepša od pokrajine v Delti. In če se ozre še malo v zgodovino, se mu niti ne zdí več čudno, da je ostalo v tej lepi puščavi tako malo zgodovinskih spomenikov — saj so tod tisočletja pustošile samo vojske in so dočakale današnji dan samo pravadne karavanske poti in zapiski v zgodovinskih analih. Taka je pač usoda mostov, ki naj bi povezovali ljudstva in kontinente, a jih tako pogosto samo ločujejo.

Vojaki, s katerimi se vozim, opazujejo pokrajino in ruševine v njej že z očmi človeka, ki se tod vozi vsak dan in so mu stvari postale domače. In modra čelada Združenih narodov že od daleč privabi blodečega Beduina, da pride

Egiptski delavci obnavljajo razde jano cesto iz El Kantare proti El Arišu

Na straži pod zastavo OZN

ljenju srečaval po teh peščenih pokrajinah z mnogimi tujimi vojskami, ali tisti, ki se še zmeraj kakor nekoč peš sprehaja iz Sirije v Srednjo Afriko in nazaj, vora praj gotovo čutiti živo razliko med našim vojakom in vojakom katerih kolonizatorjev. Morebiti je ta dolžnost našega vojaka to manj opazna, ker je manj nevarna kakor to, da jim je ob poti očistil min-ska polja in utrl pot.

(Dalje prihodajše)

TEŽAVNA PROBLEMATIKA NAŠE ČRNE METALURGIJE

Pri izdelkih, ki so najbolj kritični na trgu, ima jeseniška železarna veliko izgubo zaradi visoke obremenitve s prometnim davkom — Problematiko naše črne metalurgije je treba kompleksno reševati

V kolektivu jeseniške Železarne vlada že nekaj časa precejšnje nerazpoloženje. Delavci se trudijo, da bi dvignili produktivnost, morajo pa ugotovljati, da se ob rastoči proizvodnji dobiček podjetja vsako leto zmanjšuje. Leta 1954 so imeli za plače iz dobička še 170 milijonov din, predlanskim 157 milijonov, lani samo okrog 75 milijonov, za letoš pa kaže, da bo v ta namen le še kakih 40 do 50 milijonov, čeprav so letošnji planski instrumenti postavljeni tako, da bi se moral sklad za plače celo nekoliko povečati. Delavski svet Železarne je nedavno odklonil sprejetje družbenega plana podjetja, dokler ne bo izdelan primerjalni pregled finančnih rezultatov pri raznih variantah proizvodnje.

Na vprašanje, odkod ta nerazveseljen razvoj, odgovor ni preprost. Za navedenimi podatki se skriva precej zamotana problematika naše črne metalurgije, ki v jeseniški Železarni prihaja najočitneje do izraza. Vprašanje se vleče že poldrugo leto, zaostri se pa se je konec lanskega leta, ko se je pridružila še nevarnost znatne podražitve železne rude po predlogu vareskega rudnika.

Gre predvsem za vskladitev cen surovin, polizdelkov in izdel-

kov, ki so plafonirane. Rentabilnost posameznih podjetij črne metalurgije je zelo različna ne samo zaradi boljše ali slabše organiza-

veznosti do skupnosti. Stara osnovna sredstva so bila leta 1953 razmeroma nizko ocenjena in obremenjujejo proizvodnjo z nižjo amortizacijo, medtem ko se vrednost novih osnovnih sredstev ravna po visokih dejanskih stroških, tako da nova osnovna sredstva obremenjujejo proizvodnjo z mnogo višjo amortizacijo in po vrhu še z anuitetami. Seveda gre večja rentabilnost starih podjetij le deloma na ta račun. Razlike se pojavljajo tudi v okviru samih podjetij, če imajo razen starih tudi nova osnovna sredstva.

Čah računa da imajo zaradi tega nad 200 milijonov din letne izgube pri proizvodnji debele ladijske in kotlovske pločevine in prav toliko pri proizvodnji hladnovaljanih trakov, sto milijonsko izgubo pa pri pocinkani pločevini in varjenih cevih. Če pa si ogledamo te proizvode, ki jih Železarna izdeluje z izgubo, tedaj vidimo, da gre za artikole, ki so na našem trgu najbolj kritični in bi morali njih proizvodnjo stimulirati.

Zlasti ladijske pločevine hudo primanjkuje in je bo v prihodnjih letih še bolj primanjkovalo, ker jeseniška proizvodnja ne zadostja. Tako je za letoš planiran samo uvoz ladijske pločevine v obsegu 25.000 ton, leta 1960 pa bo po proizvodnem programu ladijdelnic uvoza potreba narasla celo na 60.000 ton. Kako nesorazmerne so sedanje plafonirane cene prav za ladijsko pločevino, nam pokaže primerjava s cenami na svetovnem trgu, kjer je ladijska pločevina za eno tretjino dražja od navadne črne pločevine, pri nas pa znaša razlika komaj 18 %, čeprav je ta izdelek obremenjen z znatno višjim prometnim davkom.

Delavski svet jeseniške Železarne upravičeno sili k razčiščenju teh vprašanj in hoče imeti jasno sliko o tem, kakšen bi bil proizvodni plan podjetja, izdelan na temelju čistega rentabilitetnega računa.

GRE ZA KOMPLEKSNO REŠEVANJE

Vse kaže, da je stanje v našem železarstvu zrelo za kompleksno reševanje, pri čemer bo treba vprašanje rentabilnosti podjetij z velikimi bremenami nove investicije reševati ločeno od obravnavanja cen in prometnega davka. Pri tem se ne bomo mogli izogniti potrebi revalorizacije starih osnovnih sredstev, ki bo šele pokazala, kakšna je resnična rentabilnost posameznih podjetij. Hkrati je treba zagotoviti pravilna razmerja med cenami za posamezne surovine, polizdelke in izdelke naših železarn. Zlasti se reševanje ne sme nanašati le na ceno rude, ampak tudi na ceno koksa, ki je očitno predrag, in na cene ostalih proizvodov železarstva. Pri tem se bodo morali razni predlogi o prevladitvi dobička od končnih proizvodov železarstva na surovine in polizdelke, ki se že nekaj let pojavljajo, umakniti spoznanju, da so tudi končni proizvodi naših železarn vendar samo reprodukcijski material, ki ga ne smemo preveč obremenjevati, ker je njegova cena odločilnega pomena za najvažnejše pogoje naše predelovalne industrije, predvsem pa za izdelke naše strojne in kovinske industrije, ki so pomembni tako za naš tehnični napredek kakor tudi za konkurenčno sposobnost pri izvozu.

F. S.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Pavšal v trgovini

V zvezi z diskusijo o novem sistemu v trgovini je ponovno prišlo na dan sicer staro vprašanje pavšala v trgovini. Nekateri se zavzemajo za uvedbo pavšala, drugi so proti njemu. Prvi poudarjajo predvsem njegovo praktično ekonomsko stran, ki se kaže v mnogo racionalnejšem poslovanju in lažjem obračunu, drugi pa se boje, da bi to zavrglo razvoj socialističnih elementov v našem gospodarstvu in da bi morali lahko odprlo pot spekulaciji, ki je objektivno dokaj možna glede na nestabilen trg, ki trpi zaradi pomanjkanja blaga, zlasti živil.

OBJEKTIVNEJSI ODNOSI

Zakaj je to vprašanje sploh prišlo ponovno na površje v tako aktualni obliki? Bistvo novega sistema, ki se uvaža v trgovini in še na nekaterih drugih področjih, je med drugim v tem, da se odnosi med podjetjem in družbo postavljajo na mnogo bolj objektivne in jasne črte. Podjetje mora plačati družbi določene stalne obveznosti, ki izhajajo iz vrednosti in višine sredstev, ki jih je družba dala podjetju v upravljanje in ki se čisto objektivno določajo ter jih mora podjetje plačevati ne glede na uspeh svojega poslovanja. Vse ostale dohodek pa pripada podjetju, ki ga lahko razdeli med svoje fondne ali pa na individualne plače. Za sedaj predvidevajo, da bo podjetje dolžno plačati del svojega dohodka v določene sklade. Vse ostanke dohodka pa podjetje lahko razdeli za plače. V takem primeru se individualna plača obdavi, spočetka proporcionalno, na določen višini pa v ostrejši progresiji. Tak sistem ne samo da daje možnost večjega zasluga, ampak podjetje tudi samo po sebi sili v racionalno gospodarjenje, ker se družbene obveznosti plačujejo ne glede na uspeh poslovanja.

Za družbo pa s tem po drugi strani postanejo irelevantna tudi mnoga vprašanja, ki jih je doslej morala najbolj rigorozno in natančno odrediti, ter kjer nikoli nismo prišli popolnoma na čisto, na pr. vprašanje materialnih stroškov. Ob navedenem režimu v trgovini bo podjetje samo zainteresirano, da ima čimmanjše materialne stroške. Družbo vprašanje njegovih materialnih stroškov pravzaprav niti ne zanima več. Če bodo za podjetje materialni stroški večji, bo toliko manjši njegov dohodek. Edina težava, ki nastaja ob tem, je definiranje, kaj se smatra za osebni dohodek in kaj za materialni izdelek zaradi predlaganega sistema davka na plače. Del plač bi se namreč lahko prevrgel na materialne stroške in se s tem izognemo davku na plače.

KAJ JE VSEBINA PAVŠALA

Tako stanje v trgovini pa v mnogočem postaja po svojih elementih podobno elementom, ki jih kaže tudi pavšal. Bistvo pavšala je v tem, da se obveznosti vnaprej določijo in da je pavšalist dolžan plačati družbi dajate, ki izhajajo iz pavšalnega razmerja ne glede na uspeh svojega poslovanja. Razlika nasproti predlaganemu sistemu v trgovini pa je v glavnem in v največji meri v tem,

da za pavšal pojem plač in njihovega formiranja odpade; v predlaganem sistemu v trgovini je to vprašanje eno najtežjih in najpomembnejših in ga skupnost regulira s sistemom davka na plače. V tem pa je tudi največja razlika med pavšalom in ostalo trgovino. Ne smemo prezreti seveda tudi dejstva akumulacije v trgovini, njenega vpliva na razširjeno reprodukcijo itd., kar vse je pri pavšalu manj pomembno. Te večje ali manjše razlike pa izhajajo v bistvu prav iz dejstva velikosti podjetja in njegovega vpliva na trg in sploh v družbeno ekonomskih odnosih.

Če smo torej z ureditvijo pavšalnega odnosa uspeli doseči, da se bo zaslužek pavšalista gibal v normalnih razmerjih ob pričakovnem normalnem prizadevanju in ocenjenem normalnem prometu, ni bojazni, da bi tako stanje rušilo produkcijske odnose, ki jih želimo doseči. Če pa bo pavšalist uspel doseči večji promet od predvidenega, če si bo bolj prizadeval, ni nikaškega razloga, da bi se bal njegovega večjega zasluga. Naj na splošno težimo k sistemu, kjer naj plača navzgor ne bo omejena, če bazira na večjem uspehu v proizvodnji. S tem torej naših principov popolnoma nič ne rušimo. Na drugi strani pa postajajo odnosi med družbo in pavšalistom mnogo bolj enostavni, mnogo bolj jasni, otresemo se vse administrativne in pretirane kontrole, praksa na nekaterih drugih področjih, kjer je bil že uveden pavšal, pa je pokazala, da ima družba od dajate, ki izhajajo iz pavšalnega razmerja, tudi mnogo več dohodkov za razširjeno reprodukcijo. S te strani kaže pavšal samo prednosti, ki izhajajo tako za družbo kot tudi za pavšalista samega. To predstavlja sistem, kjer se da z večjo prizadevnostjo več doseči in kjer je zato prizadevnost sama po sebi stimulirana.

Bojazen pri uvajanju pavšala v trgovini pa predstavlja neurejene razmere na našem trgu, zlasti trgu živil. Stanje na našem trgu predstavlja še vedno možnost velike spekulacije, pavšalistu pa smo dali razloge njegovega odnosa do družbe možnost, da izven pogodbeno določenih oblikacij izkoristi prav te objektivne možnosti za spekulacijo. To je gotovo tehten pomislek.

NI NEVARNOSTI, DA BI TAK SISTEM OMOGOČIL SKOK CEN

Pri reševanju takih pomislekov pa si moramo najprej odgovoriti na vprašanje, kakšno je dejansko stanje na trgu, kar se tiče izkoriščanja možnosti za spekulacijo, in od kod izvirajo te možnosti. Takoj si moramo odgovoriti, da je velik potencial v zaslugi na trgu možnost izkoriščanja velikih razlik med nabavno in prodajno ceno zlasti živil. Pavšalist bo gotovo skušal te možnosti v čimvečji meri izkoristiti zase. Ali je to nevarnost za dvig cen? Vsekakor prav obratno. Pavšalist bo imel zmerom možnost iti pod ceno, ki jo drži ostala trgovina, na drugi strani pa bo lahko tudi pri vsem tem proizvajalcu plačal višjo odkupno ceno. S tem bo objektivno pritiskal na zniževanje cen v trgovini na splošno, na drugi strani pa tudi proizvajalcu omogočil, da svoje proizvode realizira po ugodnejši ceni, kar se lahko samo pozitivno kaže v proizvodnji. Na noben način pa pavšalist ne bo mogel vplivati na to, da bi se cene dvignile, ker že po obsegu svojega poslovanja ne more diktirati cen na trgu. Pavšal je torej ugoden, kar zadeva njegov vpliv na formiranje cen, na zniževanje razlik med odkupno in prodajno ceno in na proizvodnjo tudi če se s tem odpirajo možnosti izkoriščanja sedanjih velikih razlik med prodajno in nabavno ceno.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti dejstva, da posredniki blaga na trgu te velike razlike v cenah, ki jih ustvarja naša trgovina, tudi sicer že izkoriščajo v sedanjih razmerah. Trgovina se razvija tudi mimo naše želje ilegalno, zlasti pa tako situacijo izkoriščajo kmetje iz bližine velikih potrošnih aršid. Ti se že zdaj pogosto manj ukvarjajo s proizvodnjo kot s posredovanjem blaga na trgu. Proizvodnja postaja zanje manj zanimiva, ker se da na trgu več in hitreje zaslužiti. In pri tem je potrebno povedati, da nivo cen običajno ne diktirajo oni, ampak naša trgovina. Oni prav ta visok nivo cen izkoriščajo. Pavšal v trgovini bi v najhujšem primeru, če ne bi imel nobenih drugih prednosti, koristil še s tem, da bi absorbiral to divjo trgovino in pripomogel, da dobita proizvodnja in blagovni promet svoje mesto, vsekakor v korist obeh in družbe kot celote. Taka trgovina, kjer kmet neposredno prodaja na trgu, je možna samo toliko časa, dokler je razlika med proizvodnjo in prodajno ceno tako velika, da se proizvajalec rentirajo stroški, ki jih ima z dovolom na trg in s samo prodajo. Pavšal je v tem pogledu sposoben, da bo ta posel opravljal bolj rentabilno in s tem ekonomsko postavil proizvajalca na njegovo pravo mesto v proizvodnji.

S L

Pogled na del jeseniške Železarne

cije dela, marveč tudi zaradi precejšnjih razlik v vrednosti osnovnih sredstev, ki vplivajo na ob-

IZGUBE PRI PROIZVODNJI KVALITETNIH IZDELKOV

Od leta 1954 so cene proizvodnje naših železarn plafonirane in so doslej ostale nespremenjene. Edino za koks je bila odobrena znatno višja cena. Da bi se najbolj rentabilnim železarnam odvezal del velikega dobička pred njegovo delitvijo, je bil leta 1955 zvišan prometni davek na kvalitativne izdelke višje obdelave, in sicer od 7 na 22 oziroma 25 %, pri čemer železarne niso mogle nove obremenitve vkalkulirati v cene, ker so plafonirane cene ostale nespremenjene. Na Jeseni-

Gospodarske VESTI

● Avstrija je osvojila predlog OEEC za prosti transfer 10 % jugoslovanskega izkupička od izvoza v to državo — Avstrijski zvezni kancler Raab je te dni sporočil ministrskemu svetu, da je svet ministrov držav Evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje (OEEC) priporočil državam članicam prosti transfer 10 % jugoslovanskega izkupička od izvoza v te države z namenom, da se Jugoslaviji omogoči večja gibčnost v trgovinskem prometu z državami te organizacije. Avstrija je pripravljena temu predlogu ustreči, tako da bo Jugoslavija 10 % izkupička od izvoza v Avstrijo lahko porabila za plačila drugim državam.

● Uvoz avtomobilov je v posameznih zahodnoevropskih državah obremenjen s carinami in davki tako-le: v Zah. Nemčiji od 24,6 do 28,9 %, v Angliji 50,4 %, v Italiji od 53,2 do 59,1 %, v Franciji 62,3 %. Višina prispevkov v obliki carin in davkov je odvisna od prostornine motorja.

● Gibanje cen in življenjskih stroškov v januarju — Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko je indeks cen na drobno ostal v januarju na nespremenjeni višini 105 točk (1955 = 100), enako kakor v novembru in decembru, pri tem pa je za 3 točke višji kakor v januarju lanskega leta. Nasprotno decembru je indeks cen kmetijskih pridelkov popustil za eno točko na 105 (lani v januarju 99), indeks cen industrijskih izdelkov je ostal na nespremenjeni višini 103 (kakor skoraj vse lanske leto), povečal pa se je indeks cen pijač za 7 točk na 131 (lani v januarju 109) in indeks cen obrtniških uslug za 2 točki na 114 (lani 103). — Gibanje indeksa življenjskih stroškov štirilanske delavske družine pa vsaj za januar ni docela v skladu z gibanjem indeksa cen v trgovini na drobno. Ta indeks kaže v januarju zvišanje za dve točki za 109 (lani v januarju 102), pri čemer izkazuje povečanje stroškov predvsem za hrano in za obrtniške usluge.

● Zahodna Nemčija ne bo več navezana na uvoz atomskih reaktorjev — V zahodnonemškem ministrstvu za atomsko energijo so sporočili, da bo Zahodna Nemčija do leta 1965 zgradila še tri atomske elektrarne. Nemški znanstvenikom je uspelo razviti nov tip reaktorja z uporabo uranovih zlitin, ki so zlasti odporne v vročini in omogočajo racionalnejše atomske energije. Odslej ne bodo več navezani na uvoz atomskih reaktorjev iz inozemstva.

PRODUKTIVNOST NESORAZMERNO POČASI RASTE

Dviga se predvsem zaradi vključevanja novih podjetij

O tem, kako se je zadnja leta dvigala produktivnost dela v industriji, objavlja Zvezni zavod za statistiko nekatere podatke, ki najbolj osvetlijo to vprašanje. Za zadnja štiri leta prinaša indekse produktivnosti dela, ki izražajo razmerje med gibanjem fizičnega obsega proizvodnje in številu zaposlenega osebja.

Ti indeksi naj pokažejo gibanje proizvodnje, ki povprečno odpade na enega delavca in uslužbenca. Znano je, da se je produktivnost dela najbolj dvigala v letih 1952 in 1953, ko je bil sklad za plače neposredno vezan na obseg proizvodnje oziroma ustrezni dohodek. Samo v letu 1953 se je po objavljenih podatkih produktivnost povečala za 6,1 % (v Sloveniji za 10,3 %). Ko pa je bil uveden sistem obračunskih plačnih skladov, ni bilo nobenega naraščanja produktivnosti več. Produktivnost je leta 1954 ostala na nespremenjeni ravni kakor prejšnje leto. Šele predlanskim se je spet povečala za 2,8 %, lani pa za 3,4 %. Tako dobimo za štiriletno razdobje 1953/54 skupno povečanje družbene produktivnosti dela v industriji za 12,9 %. Najbolj se je v tem razdobju povečala produktivnost v Bosni in Hercegovini, kjer je spričo obratovanja novih tovarn narasla za 38 % (v Sloveniji se je dvignila za 14,3 %, v Srbiji za 13,1 %, v Hrvaški za 7,9 % in v Makedoniji za 1,6 %).

● Zahodna Nemčija ne bo več navezana na uvoz atomskih reaktorjev — V zahodnonemškem ministrstvu za atomsko energijo so sporočili, da bo Zahodna Nemčija do leta 1965 zgradila še tri atomske elektrarne. Nemški znanstvenikom je uspelo razviti nov tip reaktorja z uporabo uranovih zlitin, ki so zlasti odporne v vročini in omogočajo racionalnejše atomske energije. Odslej ne bodo več navezani na uvoz atomskih reaktorjev iz inozemstva.

NARASČANJE PRODUKTIVNOSTI JE PRIPISATI PREDVSEM NOVIM TOVARNAM IN INVESTICIJAM ZA RACIONALIZACIJO

Dvig produktivnosti moramo v zadnjih letih v pretežni meri pripisati vključitvi novih sodobno opremljenih in bolj mehaniziranih tovarn, kjer zahteva proizvodni proces sorazmerno manj delavcev. Le v manjši meri gre tu za povečanje produktivnosti z boljšimi izkoriščanjem obstoječih možnosti. O tem nam pričajo indeksi o gibanju produktivnosti v posameznih panogah, čeprav je treba vzeti te indekse z rezervno, ker lahko pokažejo tudi splošno sliko, kadar se bistveno menja struktura proizvodnje v določenih panogah.

V navedenih letih se je najbolj povečala produktivnost v črni metalurgiji (za 47 %), kar pa je predvsem posledica vključitve velikih novih in sodobnih kapacitet. Na drugem mestu s 37 % je papirna industrija, ki je prav v teh letih podvojila obseg proizvodnje, potem ko se je v letu 1953 v treh velikih modernih tovarnah, namreč v Vidmu-Krškem (rotacijski papir), v Maglaju (naftniški papir) in v Prijedoru (celuloza). Sledijo industrija nafte s 31 %, proizvodnja električne energije in kemična industrija s 26,5 %, živilska industrija s 25,3 % ter promogovna in kovinska industrija s 15 %. V navedenih panogah se je v zadnjih štirih letih znatno povečala proizvodnja bodisi z vključitvijo novih kapacitet s sodobno, premo (nafta, elektrarne) ali pa na podlagi znatnih investicij za povečanje in racionalizacijo proizvodnje (promog).

INDEKS PRODUKTIVNOSTI NI VSELEJ ZANESLJIVO MERILO

Primer indeksa, ki nam daje močno splošno sliko, je indeks produktivnosti v živilski industriji, kjer imamo znatna

nihanja produktivnosti: po dvigu v letu 1953 občutno nazadovanje v naslednjih dveh letih, lani pa spet povečanje. Dviganje in zopet upadanje produktivnosti v tej panogi povzroča sladkorna industrija, kjer je stopnja produktivnosti v veliki meri odvisna od letne sladkorne pese. Lani na primer je bila produktivnost v sladkorni industriji znatno višja, kar je pač imela pesa nenavadno veliko odstopke sladkorja in je dala relativno večjo proizvodnjo. Nasprotni primer navidezno skromnega dviga produktivnosti pa je elektroindustrija, kjer nam indeks pokaže za zadnja štiri leta skupno povečanje produktivnosti za komaj 6 %, lani pa celo nazadovanje. V veliki meri se je prav v tej panogi povečanje produktivnosti povečalo, zlasti z razvojem proizvodnje v novi tovarni radbijskih aparatov, kjer se je proizvodnja od 1953 potrojila, podvojila se je proizvodnja termičnih aparatov in električnih žarnic, medtem ko je nazadovanje proizvodnja električnih števec in telefonskih aparatov. Skratka struktura proizvodnje v elektroindustriji se je ob njeni podvojitvi v teh štirih letih tako spremenila, da nam primerjava indeksa fizičnega obsega proizvodnje in zaposlenosti ne nudi več zanesljive slike o gibanju produktivnosti.

Isto velja za lesno industrijo, za katero izkazuje statistika celo zmanjšanje produktivnosti dela v štirih letih za 1,5 %. V resnici pa gre le za temeljite spremembe v predelavi lesa. Zaradi omejitve sečen je močno nazadovala žagarska industrija, ki ob znatnem obsegu proizvodnje terja razmeroma malo delavcev, hkrati pa je znatno narasla proizvodnja finalnih izdelkov, ki ob enakem obsegu proizvodnje zahtevajo več delovne sile.

Tudi v merilu same Slovenije so verjetno isti razlogi povzročili, da izkazujejo podatki za preteklo leto v lesni industriji nazadovanje produktivnosti za 1,5 %, v elektroindustriji pa celo za 10,3 %, medtem ko je hkrati izkazano povečanje produktivnosti v papirni industriji v enakem letu za 25,3 %. kar je pač pripisati vključitvi modernizirane rotacijskega papirja v Vidmu-Krškem.

Trgovine na Primorskem so slabo založene

Pri preskrbi z industrijskim blagom bi oddaljeni kraji ne smeli biti prizadeti — Med industrijo in trgovino zaradi konjunktura na trgu še zmeraj ni tesnejšega sodelovanja za zboljšanje blaga in povečanje izbire

Potrošniki v oddaljenih in oddaljenih krajih često dobljajo v trgovinah ne morejo dobiti tega ali onega blaga, da je to zelo majhna in podobna. Včasih gre za težave objektivnega značaja, vendar v vseh primerih ne. Maršičke primanjkuje raznih industrijskih izdelkov, ki jih je drugje dovolj ali morda celo preveč. Trgovska mreža je ponekod nerazvita, grozistična podjetja pa zlasti v večjih mestih in središčih iz čisto komercialnih razlogov in pobud nimajo dovolj razumevanja za potrebe in želje oddaljenih krajev. Zato bi bil potreben pritisk potrošnikov in pa večja socialistična ter poslovna morala nekaterih grozistov, ki naj bi si prizadevali da bi zlasti kritično blago bolj enakomerno in pravično razdelili med vse odjemalce.

ČESA VSE PRIMANJKUJE V PRIMORJU

Pomanjkanje nekaterih vrst blaga je posebno občutno v Primorju. Občutno primanjkuje tekstilnih predmetov (otroškega perila, trikotnih izdelkov, volne in njenih izdelkov, moških in ženskih zimskih plaščev, spodnjega perila, rokavic itd.). Potrošniki tožijo, da tudi čevljev ni na izbiri. Dobiti je mogoče le nekaj vzorcev standardne obutve, sezonskih čevljev za ženske pa zmeraj primanjkuje. Tega je deloma krivo tudi to, da tovarne čevljev zaradi težav in pretirano strogih načel pri dodeljevanju kreditov ne morejo začeti proizvajati ustreznih vzorcev že v predsezoni.

V trgovinah z železnino pa je težko dobiti zlasti pocinkano pločevino, emailirano posodo boljših

vrst in kovinske štedilnike. Zastopniki trgovskih podjetij in prodajalci tožijo, da pri nekaterih grozistih v Ljubljani ne namerjajo na razumevanje pri razdeljevanju zlasti bolj iskanega blaga. Na nedavnem sestanku predstavnikov trgovin s tekstilnim blagom, ki ga je sklicala Trgovinska zbornica v Novi Gorici, so najbolj grajali podjetje »Vele-tekstil«. Dejali so, da to kaže zelo malo razumevanja za potrebe oddaljenih krajev. Blago boljših vrst menda celo skrivajo pod pulstom, da ne bi nepoklicane bodlo v oči. Najteže je za dostopen odelek za trikotajo.

POSLEDICA: ZMANJSANJE PROMETA V OBMEJNIH KRAJIH

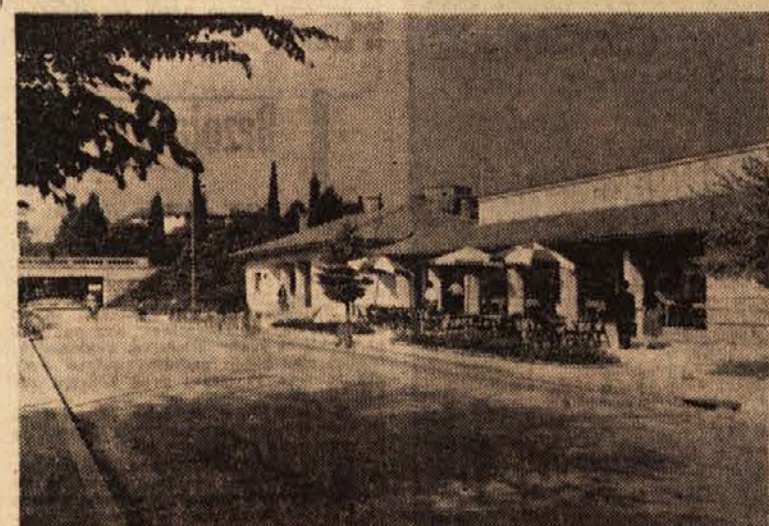
Del (povejmo) resnici na lju- bo, da je to zelo majhen odstotek potrošnikov, ki imajo možnost češče potovati v Ljubljano, si tam kupujejo predmete, ki jih doma ne morejo dobiti. Drugi so pač navezani na domačo trgovsko mrežo, ljudje ob meji pa si pomagajo z nakupi na italijanskem obmejnem področju. Čeprav je kurz pri menjavi dinarjev v lire za naše potrošnike vse prej kot ugoden.

Zaradi premajhnih zalog in izbire se je lani v obmejnih krajih v goriškem okraju promet zmanjšal v trgovini s čevlji, tekstilom in železnino za 20 % z elektro- tehničnim materialom pa za okoli 18 odstotkov. Manjši izpad prometa so zabeležili tudi v trgovini z nekaterim drugim blagom.

Povečanje zalog ter asorti- mana blaga v maloprodaji je eden važnih pogojev za hitrejši uspeh v boju za povečanje življenjske ravni prebivalstva. To je potreb-

no tudi zato, ker se bo s povečanjem plač kupna moč delovnih ljudi dvignila, medtem ko so se gmojne sposobnosti kmetijskega prebivalstva že doslej precej povečale. V ilustracijo naj samo omenimo, da so kmetje v goriškem okraju od lanskega pridelka okoli tisoč vagonov vina prodali že nad 600 vagonov in zanj iz- tržili najmanj 420 milijonov di- narjev. Od tega se znaten del de- narja namenili za nakup raznega industrijskega blaga in reproduk- cijskega materiala. To je glede na izrazito kmetijski značaj Slo- venskega Primorja činitelj, ki ga je nedvomno treba upoštevati pri prizadevanjih za odpravo ome- njenih pomanjkljivosti v trgovini.

M. D.

Mednarodni blok v Rožni dolini pri Novi Gorici. Skozi ta obme- jni prehod gre dnevno na obe strani povprečno tisoč ljudi. Promet je zlasti narasel po uspostavitvi obmejnega prometa z Italijo

Celje dobi ljudsko kopališče

O gradnji ljudskega kopališča v Celju je bilo že precej govora in pisanja. Za mesto, ki ima več deset tisoč prebivalcev in nima urejenega odprtega kopališča in športnega plavalnega bazena, je dokaj nerodna stvar. Celjani so se hodili kopat v Savinjo, med- tem ko so plavalci plavalnega kluba »Neptun« imeli treninge in tekmovali v drugih krajih, pred- vsem v Rimskih toplicah in Pre- boldu. Težnja po gradnji lastnega bazena v Celju se je letos končno uresničila. Pred nekaj tedni so začeli prva dela. Ob sotočju Lo- žnice in Savinje, kjer je za kopa- lišče zelo primeren prostor, so začeli z buldožerji JLA odpraviti vrhno plast zemlje. Izvedli pa so tudi še prvo manifestativno pro- stovoljno akcijo, ko so začeli ure- jati dovodne ceste in dovažati gramoz. Pri tej akciji sta se naj- bolj izkazali podjetje »Prevozni- štvo«, ko je dalo na razpolago deset kamionov za prevoz, ter Va- jenska šola raznih strok I, ki je

poslala na delo kar 50 vajencev. Razen teh so se akcije udeležili tudi člani plavalnega kluba »Nep- tun« in drugi.

Načrt za veliko športno in ljudsko kopališče v Celju je na- pravil naš znani ing. Bloudek. Kopališče bo imelo kopalni in plavalni olimpijski bazen, otroško kopališče, bazen za skoke, nogo- metno igrišče, igrišče za košarko in odbojko, restavracijo, kabine itd. Upajo, da bodo prva dela, to je plavalni bazen ter črpalne in čistilne naprave gotove še letos in da se bodo v letošnji sezoni kopali že v novem bazenu.

Kot smo že v začetku pouda-

rili, so pri gradnji že prostovolj- no delali. Gradbeni odbor ima se- daj prijavljenih že več kot 10.000 ur prostovoljnega dela. Do sedaj so se najbolj izkazali člani ko- lektiva gradbenega podjetja »Stavbenik«, ki so obljubili 2100 ur, gradbeno podjetje »Graditelj« 1200 ur in učenci vajeenske šole raznih strok I 4500 ur. Tudi gra- beno podjetje »Beton«, tovarna tehnic, cinkarna in drugi so že prijavili udeležbo pri tej akciji. Torej vidimo, da bodo tudi pri gradnji bazena odigrali odločilno vlogo delovni kolektivi s sindi- kalnimi organizacijami in mladi- škimi aktivji.

Obnova vinogradništva dobro napreduje

Vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona bo do pomladi obnovilo 26 hektarov vinogradov — Več kot 100 tisoč neprodanih cepljenk — Več sredstev za obnovo vinogradov

Kolektiv vinogradniškega go- spodarstva v Gornji Radgoni po- sveča obnovi vinogradništva že nekaj let posebno skrb. Vsako leto obnovijo več deset hektarov vinogradniških površin z naj- boljšimi zlahtnimi trtami, po ka- terih posestvo slovi, že daleč iz- ven meja naše domovine. Večji kompleksi so že obnovljeni na področju Črešnjec, Polje, Ore- hovskega vrha in Janževoga vrha, na območju delovišča Hercegov- ščak pa celo že nad 80 odstotkov vseh vinogradniških površin. Ze- nekaj let se uspešno poslužujejo na obnovljenih površinah vzgoje vezi z žičnimi oporami, čeprav je takšna investicija v začetku pre- cej draga, vendar je z oziroma na dosežene rezultate in kvaliteto pridelka rentabilnejša in sodo- benjša.

Letna proizvodnja cepljenk znaša 300 tisoč, za obnovo lastnih vinogradov jih porabijo okrog 120 tisoč, preostale pa odprodajo interesentom širom države. Za- radi pomanjkanja investicijskih sredstev določenih za obnovo vi- nogradniškega posestva, je pro- daja letos slaba in še imajo na zalogi okrog 100 tisoč kvalitetnih cepljenk ranine, laškega rizlinga, šipona in drugih sort, ki jih niso

mogli prodati, ker ni bilo kup- cev.

Posestvo razpolaga z velikim in sodobno urejenim matičnja- kom, vendar obstaja nevarnost, da ga bodo morali opustiti, če cepljenke ne bodo šle v prodajo. Opustiti takšen matičnjak bi bilo seveda negospodarsko, ker obnova vinogradništva še zdaleka ni kon- čana. Prek kmetijskih zadrug bi kazalo zbuditi večji interes za obnovo vinogradništva tudi pri privatnih kmetovalcih, ki bi se vključili v načrtno obnovo, go- spodarstvo socialističnega sek- torja bi pa morali zagotoviti dol- gorodne kredite za obnovo.

Kot vse kaže bo Vinogradni- ško gospodarstvo G. Radgona za- ključilo svojo letno bilanco z manjšim presežkom, kljub zelo slabi letini, saj so pridelali le 45 odstotkov pridelka normalne letine.

M.

Cromeljska Zveza borcev je dobila prapor GO ZB NOV Slovenije

V nedeljo dopoldne je Cromelj slovesno proslavil 4. praznovanje ob- činskega praznika. Po jutranji budnici in dopoldanskem koncertu domače godbe na pihala na trgu je bilo slavo- nostno zborovanje v Prosvetnem do- mu, kjer sta govorila predsednik ObLO Janez Zmudič in zvezni ljudski poslanec Tone Fajfar. Nato je zvezni ljudski poslanec Janez Hribar razvil Cromelj- ski organizaciji ZB nov prapor, darilo in priznanje Glavnega odbora Zveze borcev NOV Slovenije. Prevezel ga je v imenu vseh borcev in aktivistov ob- čine France Košir-Pavle in obljubil, da ga bodo nekdanji borci zvesto ču- vali in obranili čast in ime organizacije ter njenih članov. S predvajanjem partizanskega filma Barba Zvane je bila dopoldanska prireditve zaključene — Lutkovni igralci, ki tu je za črnomajško mladino uprizorilo učiteljske iz Novega mesta si je ogledalo v nedeljo dopoldne čez 500 otrok in dijakov. Partizan pa je popoldne premagal v nogometu Karlovcane.

Iz Ljubljane in okolice

Življenje v Domžalah

PROTITUBERKULOZNI DISPANZER
Na sedežu Zdravstvenega doma v Domžalah urejajo prostore za protitu- berkulozni dispanser. Nov rentgenski aparat je že v Domžalah. Dispanser bo predvidoma prišel z delom že prihodnji mesec. Vsekakor bo to zelo koristna in pomembna pridobitev za zboljšanje zdravstvene službe ne le za Domžale, marveč tudi za vso širšo okolico. S tem bolniki ne bodo več zgubljali svojega časa za potovanje na pregled v Ljub- ljano ali v Kamnik, s tem v zvezi bodo tudi stroški iz socialnega zavarovanja občutno manjši.

SKLAD ZA POBIJANJE ALKOHOLIZMA
Pri občinskem ljudskem odboru je bil lani ustanovljen sklad za pobijanje alkoholizma. Kot se čuje, je na tem skladu zbrano že precej denarja. Da ne bi ta sredstva ostala neizkoriščena,

bi bilo prav in koristno, če bi se s temi sredstvi skušalo ustanoviti mlečno rastavracijo, kjer naj bi točili tudi raz- ne brezalkoholne pijače. Namen tega sklada bi zlasti bil odvracati mladino od škodljivega zahajanja v gostilne, in to bi se dalo uresničiti z znižanimi cenami brezalkoholnih pijač.

PREDLOG UPRAVI KINA

Že večkrat so bila od raznih orga- nizacij, predvsem od SZDL izražena mnenja, naj bi uprava kina ob nedeljah dopoldne uvedla matinee mladinskih fil- mov po znižanih cenah. V kolikor pa se primernih filmov ne bi moglo dobiti, naj bi se mladino ob nedeljskih dopol- danih matinejah predvajali filmi, ki so na rednem programu, če so mladini primerni. Vsi ti predlogi pa so pri upra- vi kino podjetja naleteli na gluha ušesa. Prav bi bilo, če bi se pristojni ljudje

pri tem zamislili in naši mladini omo- gočili ogledati si primerne in vzgojne fil- me po znižanih cenah.

ODPRLI BODO NOVO MESNICO

V kratkem so začeli s preurejanjem trgovskega lokala nekdanje Adamčeve vrvarne v mesnico, ki bo v kratkem že prišla s poslovanjem. Tako bodo sedaj v Domžalah tri mesnice. Podjetje »Mesor«, ki bo imelo v tem preurejenem lokalu svojo poslovalnico, bo s tem potrošni- kom precej ustreglo. Poskrbeti bo seve- da tudi treba, da mesa ne bo več tako drago zmanjkalo, kot se je to doslej de- gajalo v domžalskih mesnicah, zlasti pa še ob praznikih.

MESTNI ODBOR SZDL SE ZANIMA ZA DELO

Mestni odbor SZDL v Domžalah šte- je 17 članov. Kadar so sklicane seje, po- večini pridejo na seje vsi odborniki. Tako so se na zadnji seji med drugim pogovorili o pripravah na občni zbor SZDL za mesto Domžale, ki bo 12. mar- ca v kino dvorani. Sklenili so pripraviti tako izveš, da bo občni zbor kar naj- bolj uspeh, predvsem pa so poudarili, da mora biti poročilo skrbno pripravljeno, iz katerega naj bo razvidna celotna druž- bena dejavnost v kraju v preteklem letu. Pripravili so se tudi že na 16. občinsko ustanovitev 1. febr. ki jo nameravajo čim- večerjeje proslaviti.

USTANOVITI BO TREBA OLEPŠEVAL- NO DRUŠTVO

Domžale so lep kraj, bile bi pa še lepše, če bi zunanji videz kraja tu in tam podrt klop, neurejeni pločniki in še mnogo drugih nedostatkov gotovo ne kvarila ugled Domžal in domžalčanov. Morda ne bi bilo aspak, če bi se pred- postavljal ustanoviti olepševalno društvo, vanj pa naj bi prišli ljudje, ki bi z veseljem in voljo prišli za delo. Uspehi prav gotovo ne bi izostali. Se- veda pa bi ljudski odbor moral društvu omogočiti delovanje s primernimi finanč- nimi sredstvi.

PEVCI »SVOBODE« SO DELAVNI, IGRALCI PA...

Peveci domžalske »Svobode« so se svo- zimsko sezono pridno vadili. Sedaj se pripravljajo na koncert, ki ga bodo s so- delovanjem pevcev sosednje tihanske »Svobode« priredili 25. februarja. Jav- nosti bodo pokazali, česa so se naučili pri vajah, ki jih imajo redno vsak to- rek, Zborovodja tovariš Stane Habe upa, da bo koncert uspel in da bo občinstvo zadovoljno z izvajanjem njegovih pevcev. To mu tudi mi želimo!

Ceravno bo kmalu še konec zimske sezone, pa se v Domžalah nikakor ne more razgibati gledališka dejavnost. Do- slej ni bilo niti ene oderske uprizoritve, niti ne gostovanj. Ljudje se upravičeno čudijo, ko pa vidijo, da sosednja pro- svetna društva skoraj vsako nedeljo va- bijajo na svoje igrice. Na občnem zboru »Svobode« je dramatska sekcija sicer sprejela lepe načrte, pa je, kot kaže, ostalo le pri načrtih. Kje je vzrok, da igralci ne delajo s takim veseljem, kot na primer pevci?

NOVI TARIFNI PRAVILNIKI?

Delavski sveti domžalskih podjetij so že sprejeli nove tarifne pravilnike in jih poslali v potrditev okrajni komisiji za plače. Plač ni nikjer enotno zviša- vali, kar dokazuje, da so pravilno raz- zumeli namen povečanja plač. Tarifne postavke so določili tako, da bodo pri de- lavcih in uslužbenecih vzpodbudno vpli- vale na dvig proizvodnje.

V oljarni na Viču so določili tarifne postavke v razponih, medtem ko so bile doslej določene v fiksnem znesku. Se- stavnosti so tudi merila za doseganje po- sameznih tarifnih postavk v mejah raz- ponov na podlagi ocenjevanja dela vsakega delavca in uslužbenca posebej po sistemu točkovanja.

Posnemanja vredno

Svet za gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve ter ljud- ski odbor Mengša sta že dajl časa razpravljala o možnostih stanovanjske gradnje v tem kra- ju, kjer je že precej drobne in- dustrije in kjer se iz dneva v dan razvija obrt. Občina nima sredstev, da bi zgradila toliko stanovanj in preskrbela stanova- nja vsem proslcem, ki jih je že sedaj okrog 60. Proslilci so v glav- nem zaposleni v podjetjih ali to- varnah. To je postalo očitno zlasti sedaj, ko se gradnja gasil- skega doma, kjer so pridobili pre- cej stanovanj že bliža koncu in nastaja vprašanje, kdo naj stan- ovanje dobi.

Zato so sklenili, da bodo za gradnjo skušali zainteresirati predvsem vsa podjetja na področ- ju občine. Predlagajo, naj združijo vsa mož- na denarna in druga sredstva vsakega posameznega podjetja ter kot skupni investitor prično z gradnjo stanovanj. Z združenimi sredstvi naj sodelujejo na nate- čaju republiškega sklada za zi- danje stanovanjskih hiš in s po- sojilom prično z gradnjo. K so- delovanju so povabili predvsem predsednike delavskih svetov, ki so prav gotovo najbolj neposred- no zainteresirani, da se z gradnjo prične.

Zamisel gotovo ni nova. Tako alj podobno že dolgo rešujejo stanovanjski problem zlasti v večjih industrijskih središčih. Novo in zelo razveseljivo pa je vsekakor to, da se na ta, edino možni način rešuje stanovanjski problem tudi že v manjših krajih.

S.

Grajski trg dobi fluorescentno razsvetljavo

V Mariboru so začeli razmeroma po- zna nameštati fluorescentne luči. Za za- menjavo svetilnih električnih luči s fluo- rescentnimi bi potrebovali mnogo milio- nov, ki jih ljudski odbor potrebuje za druge nujne potrebe. Zato je pozval mariborska podjetja, naj prispevajo iz svojih sredstev nekaj za lepšo podobo mesta ponoči. Nekaj podjetij se je že odzvalo. Tako bo dobil Grajski trg fluo- rescentno razsvetljavo v nekaj dneh, saj monterji že pridno nameščajo nove luči.

P.

V spomin šolniku in pisatelju Janku Lebanu

V ponedeljek dopoldne je novo- meško Pedagoško društvo dostojno počastilo spomin šolnika, pedagoga, pesnika, pisatelja in skladatelja Jan- ka Lebanu, ki se je rodil leta 1855 v Kanalu na Primorskem, služboval v domačih krajih, v Begunjah, na Trebelnem in Bukovici ter 18. februarja 1932 po dolgotelni bolezni v Novem mestu umrl. Svojočas je bil znan »na- rodni učitelj, ki se je izkazal kot pesnik in sestavljalec mladinskih pu- blikacij, kot prevajalec in strokovni pisatelj, napisal je pa tudi takrat po- memben literarno zgodovino za pouk na ljudskih šolah. Leban je tudi kompo- niral.

S sodelovanjem okrajnega odbora združenja učiteljev in profesorjev v Novem mestu se je Pedagoško društvo že lani odločilo, da to postavi Jo- lebanu nagrobni spomenik. V poned- eljek dopoldne je bila v avli Studijske knjižnice v Novem mestu počastitev Lebanovega spomina, na kateri so go- vorili Jože Zamljen, Bogo Komelj za kolektiv knjižnice, ki je pripravila razstavo Lebanovih del pisatelj Fran- ce Bevk, učiteljskišnik Bregar prof. Janez Tomšič v imenu Zveze peda- gogških društev iz Ljubljane in prof. Janez Andoljšek. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki OLO in

ObLO Novo mesto, delegacija prosvet- nih delavcev iz Kanala, Lebanovega rojstnega kraja, in številni prosvetni delavci iz raznih dolenskih krajev. Po ogledu razstave so se gostje ude- ležili še slavlja na šmihelskem pokopališču.

M.

V prepiru mu je odgriznil nos

Prejšnji teden so se prepirali in popivali cigani v Prečni pri Novem mestu. Med besedovanjem je zrasel pogum Valentin Hudočev in Janko Brajdica, da sta se spoprijela in začela mikastiti. Pretep se je slabo končal za Hudočeva, kateremu je Brajdica odgriznil nos. Obgriznec se zdravi v novomeški bolnišnici.

RUDNIK IN ŽELEZARNA VAREŠ sprejme

izvajalca za barvarska zaščitna dela pred korozijo

na ceveh za zračenje v dolžini 4190 metrov in armaturi v teži 7540 kg

Čiščenje rje je predvideno s pleskanjem

Za vsa pojasnila se obrnite na Kapitalno izgradnjo tega podjetja.

650

SPORT IN TELESNA VZGOJA

RAZGOVOR Z ZVEZNIIM TRENERJEM SKAKALCEM FRANCEM PRIBOŠKOM

»Ahasver«

Ahasver, večni popotnik je postal pojem za ljudi, ki nikjer ne najdejo obstanka in miru. Imamo pa tudi moderne Ahasverje, ki jih želja po denarju žene iz kraja v kraj, v športu pa — iz kluba v klub. Mislil sem, da imajo večne popotnike le v tujini, kjer z delom svojih nog ali rok (nogometni, teniški in namiznoteniški igralci ter številni drugi) služijo kruh. Kasneje sem se lahko prepričal, da imamo take ljudi tudi v jugoslovanskem športu. Najbolj pa me je presenetilo, da imamo prav pred nosom, v Ljubljani, tak primer, ki nam ga je pomagal odkriti šele eden naših bralcev.

Nogometaš B. Zajko je bil prvo registriran za Krim. Dne 30. marca se je začelo njegovo popotovanje, ki se sedaj ni končano. Prva postaja je bila ljubljanska Irlja. Tu ni dolgo zdržal. Ze 22. aprila 1956 ga je registrirala ljubljanska Svoboda. Kmalu je Zajko to prijavo preklical in se spet vrnil v rodno gnezdo — Krim, za katerega je tudi nastopal. Če bi se tu ustavil, bi mu nekako še opraničili. Nemirna kri pa ga je gnala spet na pot, tokrat že izven meja Ljubljane — v Tržič. Tržiški nogometni klub ga je prijavil z datumom 16. novembra 1956. Baje so mu zagotovili službo, govorilo se je (točnih podatkov nismo mogli zvedeti), da je dobil celo »nekaj na roko« in hrano. Pa pustimo te govorice. Dejstvo je, da je bil to v slabih osmih mesecih že njegov peti klub.

Potem je bilo nekaj narobe. Zajko je ozel izpisnico, pot pod noge in že se je spet pojavil v Ljubljani. Tokrat se ni vrnil nazaj h Krimu, ampak je orgel oko na Poštarijo, hkrati pa tudi na Slovan. Za kateri klub se je odločil, oziroma kateri klub se je odločil zanj, še ni določeno.

B. Zajko je sicer kot pravilo »mala riba«. Ni dobival sto in sto tisočev dinarjev, kot so jih prejemale za razne prestopne razne zvezde naših ligaških moštvo. Kaže pa, da je le iskal koristi. Ker je bil pa po napadi razočaran, saj mu mali klubi niso mogli nuditi bogovkaj, je potoval naprej in naprej.

Njegov primer je eden izmed tistih, ki v našem športu, žal, niso redki. Primer, kako skuša človek, ki ga je nek klub pzojil — če to lahko imenujemo pzojilo — izkoristiti določene prednosti, ki jih nimajo drugi. Nekaterim to uspe, drugi pa ostanejo Ahasverji, večni popotniki.

F. S.

Občutek manjvrednosti ali nazadovanje?

Mnogi slabši skakalci so že premagali naše

Ljubitelji smučarskega športa v zadnjem času precej vznemirjajo neuspehi naših vrhunskih skakalcev. Letos so doživeli že več porazov. Vzrok temu pa menda ni v trenutni formi tekmovalcev, temveč je posledica napačnega dela z njimi že od olimpijskih iger dalje. Tako meni tudi njihov trener tov. Pribošek, ki smo ga po zadnjem neuspehu jugoslovanskih reprezentantov v Zell am See povabili na kratek razgovor. Poglejmo, kaj pravi:

MNENJA SO NAPAČNA

»Glede neuspeha naših skakalcev,« je dejal tov. Pribošek, »iščejo vsi vzroke tam, kjer jih dejansko ni. V zadnjih letih so se naši tekmovalci pojavili skoraj v vsakem tekmovalstvu v slabi formi, čemur pa niso sami krivi. Težave so pač tam, da nekateri

»strokovnjaki« menijo, da rutiniranemu tekmovalcu ni potrebna daljša priprava za dosego uspehov. Takšno zgrešeno mnenje se nam je že nesterokrat masovalo, zlasti pa v zadnjem času. Nasprotno; vsakomur je potrebno, da vadi skozi vse leto in morda ne le nekaj kratkih dni.«

Najboljši avstrijski smučarji in verjetno tudi na svetu, trikratni olimpijski zmagovalec Toni Sailer, Anderl Molterer, Josi Rieder in Putzi Frandl so od potovali v ZDA. Avstrijski smučarji se bodo udeležili velikih tekem v najbolj poznanih ameriških smučarskih središčih in sicer v Aspenu, kjer je bilo 1956. leta svetovno smučarsko prvenstvo, v Sun Valleyu, kjer bodo prihodnje zimske olimpijske igre in v kraju Stoweju. Naša slika prikazuje (od leve proti desni) Sailerja, Moltererja, Frandlova in Riederja. Pred njimi stoji predstavnik ameriškega smučarskega združenja, ki jih sprejema. V ozadju je vidna skupina zvezd, ki jih sprejema. V ozadju je vidna skupina zvezd, ki jih sprejema.

NOGOMET

Jutri

»Ljubljana« : Rudar

Jutri, v četrtek, ob 15.30 bo na stadionu »Ljubljana« v šiški prijateljska nogometna tekma med trboveljskim Rudarjem in domačo »Ljubljano«. V prvi tekmi, ki je bila minili teden v Trbovljah je zmagal Rudar s 4:1.

Vstopnice bodo po enotni ceni — 50 dinarjev.

V nedeljo dopoldne ob 10.45 pa bo na stadionu v šiški prijateljska mladinska tekma med državnim prvacom zagrebškim Dinamom in »Ljubljano«.

Od kdaj opazate upadanje kvalitete?

»Na lanskim olimpijadi v Cortini so dosegli naši skakalci zelo zadovoljiv uspeh. Pustili so za seboj vse Čehe, Poljake, Italijane, Francoze in še mnogo drugih. Ta uspeh pa je marsikoga zavedel, kajti dosegli so ga v kratkotrajnem, komaj dvajsetdnevem treningu! Stiri najstniki kasneje smo bili razočarani na tekmovalstvu za »Pokal Kongsberga«, nato pa še na naslednjih nastopih. Naši tekmovalci so bili poraženi od mnogih manj znanih tujih. Priprava je bila torej prekratka, zato pa tudi v vrhu tega pa se je pojavil pri naših skakalcih občutek manjvrednosti tudi glede na tiste nasprotnike, ki so jih nekaj samih s lahkom premagali. Odtlej se vrstijo neuspehi leto za leto.«

TUDI LETOS PODOBNE NAPAKE

Alli so se omenjene napake pojavile tudi letos? »Vsekakor. Kljub dobri smučarski razmeram, začeli z rednim treningom šele ob koncu decembra, tekmovalstva pa so bila na sporedu že v začetku januarja. Zlasti velja to za avstrijsko-nemško turnejo, na kateri naši tekmovalci vedno sodelujejo. Zidar in Langus sta na tej turneji doživela neuspeh, pa spet ne po lastni krivdi. Krivci so tisti, ki so ju poslali na start, čeprav so videli njuno premajhno pripravljenost, česar sta se zavedala tudi skakalca sama. Po treningu v Planici je bilo stanje še dokaj zadovoljivo. Sledila pa je naporna švicarska turneja. Uspeh naših skakalcev nas je tudi tokrat zadovoljil. Toda zatem bi morali počivati. Tako je bilo že lani, dogovorjeno vendar se tega letos niso držali. In posledica? Velik neuspeh Zidarja in Roglija v Garmisch-Partenkirchenu. Vsi vemo, da so si tekmovalci želeli počitka. K vsemu temu so se pridružil še stalne nevednosti, ki se pojavljajo zaradi pomanjkanja dokumentov pred potovanjem. Slabo razpoloženje v času nastopov in še bolj slab odnos spremljevalcev nastopajočih so dodali svoje. Neuspehi

● ZAGREB, 19. febr. — Državno teniško prvenstvo v pokritih prostorih bo na zagrebškem velešolju 25. februarja. To bo v zgodovini našega tenisa prvo državno prvenstvo v dvorani.

— Kako ti je, mala?

— Dobro, — je lagala sama sebi.

— Zal mi je, da sem te zavlekel sem.

— Ne govori neumnosti! Ti nisi ničesar kriv.

Odsekano je umolknila, in tedaj sem še toliko huje občutil mrtvaško tihoto, ki naju je obdajala.

— Napačno sva sklepala, — je potem rekla s čudnim glasom.

— Vse najine sumnje so bile zgrešene.

— Mar hočeš reči, da nisva sploščila?

— Kam meriš?

— Me ne razumeš?

O Selenini zahrbtnosti ni moglo biti nobenega dvoma več, vsaj zame ne. Vendar je to novo odkritje izzvalo v meni globoko, čeprav nemara nemišelnost ožnost, občutek praznine, pobitosti, kakor da sem Seleno ljubil, preden sem odkril njeno peklensko početje.

— Me nisi razumela? — sem ponovil. — Skraja sva mislila, da je Gordy zastupil svojega očeta in da ga je Seleno zasačila pri tem. Potem se nama je zdelo verjetnejša misel, da sta ga dogovorno ubila. Zdi se mi, da je bila v tem napaka. Dejansko je Seleno zavela tvojemu očetu in jo je Gordy zasačil pri zločinu. Ravno narobe, kakor sva spočetka ugibala. Seleno je vedela, da ne bo imela mirnega življenja, dokler bo vedel za njeno skrivnost pijanec, ki bi jo utegnil vsak hip izdati. Varneje je bilo zanjo, da ga je speljala sem gor in ga tu spravila s poti. Ko si je naprtila že prvi zločin, ji je bil drugi toliko lažji. Da niti ne govorim o tretjem, ki ga je zasnovala proti meni.

Vojna pošta 7345 — Split

razpisuje natečaj

za potrebe v svojih ustanovah na Jadranu, in sicer za sprejem in to:

večjega števila strokovno-tehničnega kadra

gradbenih inženirjev in tehnikov, inženirjev arhitekture in tehnikov, ladjedelniških inženirjev, strojnih inženirjev in tehnikov, vojaško strojnih inženirjev, inženirjev metalurgov, inženirjev tehnologov in tehnikov, elektroinženirjev — šibki tok, elektroinženirjev — jaki tok, inženirjev — ekonomistov, geodetskih tehnikov

Temeljne plače za vse strokovnjake so po uredbi o plačah državnih uslužbencev. Razen osnovne plače pripada inženirjem in tehnikom dopolnilna plača predpisane višine v določenem znesku. Razen osnovne plače in dopolnilne pripada vsakemu inženirju in tehniku dodatek na službovanje v JLA, ki se določa po službenih letih. Za inženirje — izredne strokovnjake — je lahko dopolnilna plača tudi višja.

Stanovanja bodo zagotovljena za sprejete uslužbence v novih stanovanjskih poslopih, ki bodo dograjena v letu 1957 in 1958.

Prošnje z življenjepisom, spisanim s pisalnim strojem pošljite na V. P. 7345-12, Split, najkasneje do 1. aprila 1957. Prosilci morajo izpolnjevati pogoje iz člena 50 Zakona o državnih uslužbencih.

Vsa potrebna pojasnila, v zvezi s tem natečajem lahko dobite pri vojni pošti 7345-12, Split.

Vojna pošta 7345, Split

349

Brzobjavke

● SAN JOSE, 19. febr. (Reuter). — V kvalifikacijski tekmi za svetovno nogometno prvenstvo vodi Kostarika proti Gvatemali s 3:1. Tekma je bila kontna, ker igralci Gvatemale niso hoteli priznati tretji nasprotnikov gol v 15. minuti drugega polčasa. Zahtevali so od sodnika, da gol razveljavi. Ker pa le-ta ni prekalil svoje odločitve, gvatemalski igralci niso hoteli nadaljevati igre. Sodnik je zato 15 minut pred koncem zaključil tekmo.

● LE HAVRE, 19. febr. (Reuter). — Namiznoteniška reprezentanca Avstralije je premagala Francijo s 4:1.

● WELLINGTON (Nova Zelandija), 19. febr. (Reuter). — Nova Zelandija ne bo sodelovala v letošnjem tekmovalstvu za Davisov pokal, ker je najboljši igralec Jeffrieson odpraval svoje sodelovanje. Nova Zelandija bi morala igrati v prvem kolu evropske cone z Libanonom.

● NEW YORK, 19. febr. (Reuter). — Sinodi je madžarski boksar Stefan Redl premagal po točkah bivšega svetovnega bokarskega prvaka v polteški kategoriji, Amerikanca Demarca. Dvoboj je trajal 10 rund.

● DENVER (Colorado — ZDA), 19. febr. (Reuter). — Svetovni boksaški prvak v srednji kategoriji Amerikanec Genev Fulmer je premagal svojega rojaka Duranda po točkah v deseti rundah.

● MOSKVA, 19. febr. (TASS). — Moskovski Spartak je premagal poljsko hokejsko reprezentanco s 4:0.

● MOSKVA, 19. febr. (AP). — Torpedo iz Gorkoga je premagal japonsko hokejsko reprezentanco s 4:1. To je že četrti poraz Japoncev v SZ.

● MOSKVA, 19. febr. (Radio Moskva). — Rezultati XIX. ruskega šahovskega prvenstva: Bronstein — Gurgendze 0:1 (1), Talj — Tarasov remi, Neimzmetinov — Klamann 0:1, Mikenas — Petrosjan remi, Antošin — Stojlar 0:1, Toluš — Tajmanov 1:0. Ostale partije so bile prekinjene. Na lestvici vodi Talj z 12,5 točke.

● SPLIT, 19. febr. — Nogometaši večkratnega poljskega državnega prvaka CWKS so zaključili v Splitu petnajstdnevni trening. Njihov vodja, polkovnik Prsyplak, je izjavil, da je trening poljskim nogometašem zelo koristil. Jutri bo CWKS igral prijateljsko tekmo s Hajdukom, v nedeljo pa bodo Poljaki igrali s Partizanom. Po beograjski tekmi bodo gostovali še v Grčiji, nato pa se bodo vrnili domov. Poljske nogometaše je danes sprejel predsednik OLO Split, Dumanec.

● BEOGRAD, 19. febr. — Sekretariat zveze Jugoslavije je sklenil, da bo na mednarodnem turnirju v Bratislavi od 20. marca do 4. aprila igral mojster Mario Bertok. SZ pa ni sprejela vabila argentinske šahovske federacije, naj pošlje svoje predstavnike na turnir v Mar del Plat, ker ne more plačati potnih stroškov za igralce.

● BEOGRAD, 19. febr. — Na zadnjem sestanku izvršnega odbora Teniske zveze Jugoslavije so določili datum dvoboja z Mehiko v okviru Davisovega pokala. Dvoboj bo na Tašmajdanskem stadionu 26. 27. in 28. aprila.

● BEOGRAD, 19. febr. — Na plenumu Brodarske zveze Jugoslavije so sklenili, da bo letošnje državno prvenstvo v kajaku na mirnih vodah avgusta v Mariboru, na divjih vodah pa konec maja in v začetku junija na Ibru. Naši kajakaši se bodo razen nekaterih mednarodnih tekmovalj doma udeležili tudi svetovnega prvenstva v kajakslalomu, ki bo v zahodnonemškem mestu Augsburgu.

ZA »ZLATO PUŠČICO«

v Ljubljani, Kranju in Ptuj

Po rezultatih, ki so jih doslej dosegli naši najboljši strelci v nekaterih okrajih v tekmovalstvu za »Zlato puščico«, lahko sklepamo, da se bodo v finalu v Izoli 16. in 17. marca zbrali tisti tekmovalci, ki bodo dosegli več kot 270 krogov.

Ljubljana: od 463 strelcev iz 49 družin je prvo mesto osvojil lanski državni prvak in streljanju s precizno pištolo Karel Umek, ki je dosegel 2 kroga več od nosilca »Zlate puščice«, Planica. Rezultati: Umek (B. Ivanuš 281, Planica (Diopter) 279, Mikolič (Diopter) 279, Kastelic (Olimpija) 277, Maren (T. Tomšič) 277.

Kranj: najboljši rezultat v Sloveniji je dosegel član strelske družine »Puškari iz Kranja, Černe — 285. Na Gosposv. 285.

● SKOPLJE, 19. febr. — Na posvetovanju predstavnikov vseh športnih in družbenih organizacij v Makedoniji so sklenili, da bodo letos organizirali množične športne igre delavske, srednješolske in vaške mladine Makedonije.

renjskih tekmovalnih je nastopilo 6200 strelcev, največje presenečenje pa je drugo mesto povsem neznanega Kozuha. Rezultati: Černe (Puškari) 285, Kozuh (NNaklo) 277, Otrija (Javornik) 275, Sekane (Jescenice) 275, Luznar (Radovljica) 274.

Ptuj: rezultati ptujskih strelcev so slabi in je skoraj gotovo, da ta okraj ne bo imel na republiškem prvenstvu niti enega strelca. Rezultati: Rataje (Turnišče) 258, Laura (Zeleznica) 258, Korp (Kidričev) 256, Skok (Turnišče) 255.

SAHOVSKO PRVENSTVO MARIBORA

Ostre borbe

Maribor, 19. febr. — V nadaljevanju šahovskega prvenstva Maribora so bile na sporedu borbe IV. kola, ki so bile zelo ostre in zanimive. Končane so bile le tri, in sicer Njegovan — Babič 1:0, Hočevar — Majerič 1:0, Kos — Ačko 1:0, medtem ko so bile ostale prekinjene. Po IV. kolu vodi Njegovan s 3,5 točke pred Kosom 3 (1), Hočevarjem 2,5 (1), Babičem 2,5, Drobnikom 2, Ilgom 1,5 itd.

PATRICK
QUINTIN

ISČEM SAMEGA SEBE

63

ŠTIRINDVAJSETO POGLAVJE

Murney se je bila domala onesvestila. Sam sem na moč zaželel, da bi bila čimprej od tod. Popadel me je obup, ker mi je strašni pogled vzelo vso moč, da se še premakniti nisem mogel.

Trajalo je nekaj minut, da si je dekle opomogla. Z roko se je uprla name in tako sva skupaj počasi odšla iz hiše, da bi zajela vsaj prgišče svežega nočnega zraka. Bergla mi je ožulila kožo pod pazduho, da me je bolelo. Naslonil sem se ob zid kraj vrat, da bi se odahnil.

— Mi daš cigareto? — sem vprašal dekle.

To, da je morala nekaj storiti, jo je zdrnilo iz njene otuplosti. Skrbno je potipala po žepih, potegnila iz levega cigaretnice, jo odprla, prižgala cigareto in mi jo vtaknila med ustni. Tobačni vonj mi je bil kakor zdravilo po vsem tistem strašnem smradu. Bil sem vznemirljen kakor Murney, a ne zaradi tega, ker sem videl mrtvačka, temveč ker mi je to odkritje zapletlo vse štrene in nisem mogel nobene več razvozlati. Murney je bila prstena v obraz in mesečina mu je dajala mrtvaško podobo.

— Seleno? — je Murney glas hripavo zahreščal. — Zakaj je ona morala ubiti mojega očeta? Oče se je namenil spremeniti oporoko nekemu v škodo, toda nikakor ne v njeno.

— Kaj se ne spominjaš? Tvoj oče je tisto jutro odslavlil Yuna očitno zaradi tega, ker ga je videl v družbi z njo, kakor si mi ti sama pravila. Morda ji je Yun potem celo pomagal. Se ne spominja, kako je s svinčnikom prekrizal pot, ki si mu jo narisala na papir, prav tu, kjer je ta hiša in kamor naj bi me spravil. Sama si rekla, da je Yun sposoben skriti človeka in nekaj minut pozneje pozabiti nanj. Morda Seleni ni pomagal pri umoru, a skoraj gotovo je odtrgal pod in mrtveca stlačil podenj. In potem še avto spravil v garažo.

— Toda po oporoki Seleno ne more podedovati niti dolarja, če je Gordy mrtev.

— Potemtakem tedaj ni poznala oporoke. Saj je ni poznal nihče izmed vas. Ko je odvetnik dan po pogrebu oporoko prebral, so bile vse Selenine sanje o bogastvu pokopane pod tistimi ploščami. Preživetje je morala tedaj hudo neprijetne trenutke. Potem pa se je pojavil Knut in položaj se je zanj razčistil, ko ste mene zapeli v igro.

— Ti torej misliš, da ne mama ne Knut nič ne veta, kaj vse se je zgodilo.

— Ne, ne veta. Vsaj za gotovo ne. Knuta je preveč strah, da bi se zapletel v tak umor, čeprav je zaljubljen v Seleno. Tvoja mati pa, mislim, da ne bi nikoli privolila v to, da bi Gordyja ubili, že zaradi dediščine ne.

— Ne, — me je odločno popravila Murney, — niti za sto milijonov dolarjev ne!

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Moste, Krekova
ulica 5: dr. Helena Trobec, tel. 31-359,
v odsotnosti zdravnika kličite telefon
št. 30-300.

Dekanat Prirodoslovno-matematič-
no-filozofske fakultete Univerze v
Ljubljani sporoča, da so v smislu 27.
člena Splošnega zakona o univerzah
na fakultetni objavi deski objavljene
imena kandidatov, ki so se prijavili
za razpisna mesta asistentov
in lektorjev, objavljena v Uradnem
listu št. 43 od 31. decembra 1956 in št. 2
od 24. januarja 1957.

Društvo za kulturno sodelovanje
Jugoslavija — Francija prireja vsako
1. in 3. sredo v mesecu ob 20.30 Jour
fixe v Klubu kulturnih in znanstvenih
delavcev, Wolfova 1-III. Nocoj bo bra-
la svoje francoske prevode iz sloven-
ske in jugoslovanske poezije prof.
Sidonija Jeras. Vabljeni člani društva
in kluba. Vstop prost.

Upravni odbor Društva gradbenih
inženirjev in tehnikov LRS sporoča
vsem svojim članom, da bo v soboto,
23. februarja 1957 redni letni občni
zbor društva z naslednjim dnevnim
redom: dopoldne ob 9 otvoritev, volitve
predsedstva in komisij ter referati
— »Perspektivni razvoj gradbeništva«
(referent tov. ing. Marjan Brblj),
»Gradbeni problemi pri razširjanju
koparske lučke« (referent tov. ing. Ro-
man Celjak), »Nekaj problematike o
gradnji Nove Gorice« (referent tov.
ing. Maks Stepančič), diskusija o re-
feratih; popoldne ob 16. uri poročila
odborov z razpravami o njih; poročilo
nadzornega odbora z razrešitvijo do-
sednjih odborov, predlog proračuna
in volitve novih odborov. Občni zbor
bo v stekleni dvorani hotela Union.

De-De
DEZINFICIRAN IN DEZODORIZIRAN
TOALETNO MILO

FLEX slovi za čiščenje mastnih
mehaničnih in ga lahko kupite v vseh
trgovinah, ki prodajajo mila. Pazite
na znak FLEX!

TEJNIT BELL kozmetična maska
napravi tvoj obraz mladosten in svež.
Zrtuj nekaj minut za masko, preden
greh v družbo in ne bo ti žal.

Novosti »Puder« krema »Eveline«
v treh nianah pokriva vsa pomani-
kljivosti kože, daje privlačen in svež
ten. Dobite jo v vseh drogerijah in
Na-Ma v Ljubljani, Mariboru in
Kranju.

PUTNIK SLOVENIJA
obvešča:
SKOFJA LOKA — POZOR!
PUTNIK SLOVENIJA prireja v sre-
do, 20. februarja s pričetkom ob 20. uri
predavanje IZLET V ITALIJO. Pre-
davanje bo v dvorani kulturno-umet-
niškega društva na Spodnjem trgu.

LJUBLJANCI!
PUTNIK SLOVENIJA prireja v če-
titek, 21. februarja s pričetkom ob 20
predavanje IZLET V ITALIJO. Pre-
davanje bo v stekleni dvorani hotela
Union (vhod skozi restavracijo). Zna-
rad velikega zanimanja je to že
TRETJE PONOVITEV predavanja v
Ljubljani.

MARIBOR — POZOR!
PUTNIK SLOVENIJA prireja v pe-
tek, 22. februarja s pričetkom ob 20
predavanje IZLET V ITALIJO. Pre-
davanje bo v dvorani Ljudske uni-
verze v ZADRUŽNEM DOMU na PAR-
TIZANSKI CESTI 8.

Nadve zanimivo pripovedovanje
o šestdnevni potovanju po ITALIJO
(RIM—NAPOLI—FIRENCE—BENE-
TKE) spremlja nad 200 barvnih dia-
pozitivov. Na predavanju boste lahko
dobili tudi programe letošnjih izletov.
Pester in zanimiv program nudr do-
voli izbire za vsakogar.
K številni udeležbi na predavanju
vjudno vabi — PUTNIK SLOVENIJA.

PREDAVANJA
Gospodinjke v četitek, dne 21. fe-
bruarja bo drugo predavanje iz ciklu-
sa »Dom in gospodinjstvo« ing. Ivana
Klemenčiča: »Ogrevanje stanovanj«. Pred-
davanje bo ob 20 v dvorani Priro-
doslovno-matematične fakultete, vhod
iz Gosposke ulice.

Geografsko društvo Slovenije vabi
na predavanje asistenta Milana Sifer-
ja z naslovom: »Nekaj o periglaciolu
na Slovenskem s posebnim poudarkom
na Kamniški Bistrici«. Predavanje bo
v sredo, 20. februarja ob 20 v balko-
nski predavalnici na Univerzi.

KONCERTI
V petek, dne 22. februarja, koncert
za zeleni abonma. Dirigent Slavko
Zlatič iz Zagreba. Solisti: Vanda Ger-
lovičeva, Božena Glavakova, Janez
Lipušček in Danilo Merlak, pianisti;
Marjan Lipovšek, Pavel Šivic, Jeni
Strabot — Komarjeva, Lukrec Zdenka
Čarčičeva. Sporedi: Slovenski »Pedal-
bar« in Stravinski »Svata« — izvajata
mešani pevski zbor Slovenske filhar-
monije s spremljavo instrumental-
istov.

2 BLEDA
KINO
»BLED«: Francoski zabavni film:
»Širje brez postelje«. Predstavi ob 17
in 20.

IZ NOVEGA MESTA
KINO
»KRKA«: Ameriški film: »Dar na
vrh«. Predstavi ob 17 in 20.

VESTI IZ TRBOVELJ
KINO
»DELAJSKI DOM«: Amer. barvni
film: »Zadnjič sem videl Pariz«.

ZAHVALA
Ob tragični izgubi našega nepo-
zabnega
VOJKA-BRATINA
iz Predmeje se iskreno zahvaljujemo
vsem množičnim organizacijam iz
Predmeje, GV Predmeje, GG Nova
Gorica, revirnemu vodstvu, Zdrženju
revirskih oficirjev, organizaciji ZB in
pevskemu zboru LIP iz Ajdovščine.
Lovski in Stralski družini, organizaci-
ji ZB GO in rudniku iz Idrije za
podarjene vaze in udeležbo pri po-
grebju. Garniziji JLA Ajdovščina in
Vipava za izkazane poslednje vojaške
časti pokojniku.
Zaljubljeni žena Ivanka s sinovima
Bojanom in Ivanom, hčerko Na-
talijo ter oče, brat in sestre.

GLEDALIŠKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 20. febr. ob 15: Shakespeare:
»Henrik IV.« (II. del). Zaključena
predstava za I. gimnazijo, Kranj.

Cetrtek, 21. febr.: Zaprto.
Petek, 22. februarja ob 15.30: Miller:
»Spomin na dva ponedelja« in
»Pogled z mostu«. Abonma Petek I.
popoldanski.

Sobota, 23. febr. ob 20: Shakespeare:
»Henrik IV.« (II. del). Izven in za
podeželje.

Nedelja, 24. februarja ob 15: Kreft:
»Krajski komedijanti«. Izven in za
podeželje.

Ob 20: Axelrod: »Sedem let sko-
min«. Izven in za podeželje.

Obveščamo občinstvo, da smo po
okrevanju igralcev J. Cesarja in S.
Severja ponovno uvrstili v repertoar
Axelrodovo komedijo: »Sedem let
skomin«. Prva predstava bo v nede-
ljo, 24. februarja zvečer. Rezervacije:
pismeno na Glavno tajništvo SNG,
Cankarjeva 11 ali telefon 22-528.

OPERA

Sreda, 20. febr. ob 19.30: Donizetti:
»Ljubezni napoj«. Abonma red E.

Cetrtek, 21. febr. ob 19.30: Baletni
večer: Händel: »Ljubezen in prav-
da«. Pia Miškar: »Plesalec v spo-
nah«. Vilko Ukmari: »Lepa Vida«.

Abonma red F.
Petek, 22. febr.: Zaprto.

Sobota, 23. februarja ob 19.30: Verdi:
»Othello«. Gostovanje tenorista J.
Gostiča. Abonma red U.

Nedelja, 24. febr. ob 15: Smetana:
»Prodana nevesta«. Gostovanje di-
rigenta Cirila Cvetka. Popoldanska
predstava. Izven in za podeželje.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE
Sreda, 20. februarja ob 20: Platon:
Sovrē. »Poslednji dnevi Sokrata«.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaja
Sreda, 20. februarja ob 20: M. Gorki:
»Malomeščani«. Abonma LMS II.

Cetrtek, 21. febr. ob 20.30: A. Camus:
»Pravični ljudje«. Abonma GSS. —
Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 22. febr. ob 20: Cankar-Smerdu:
»Martin Kačur«. Zaključena pre-
dstava.

Sobota, 23. februarja ob 20: Cankar-
Smerdu: »Martin Kačur«. Izven.

Nedelja, 24. febr. ob 15: Anat. France:
»Crainquebille«. Izven. Popoldanska
predstava.

Ob 20: »Večer v čitalnici« — Vil-
harjeve šaloigre. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Mestni dom
Sreda, 20. februarja ob 20.30: Stuart:
»Čudovite pustolovščine«, veselo-
igra. Red D. Vstopnice so tudi v
prodaji.

Sobota, 23. febr. ob 20: Ogrinc: »Kje
je meja, veseloigra. A. T. Linhart:
»Zupanova Mica«, komedija. Izven.

Nedelja, 24. februarja ob 15: Stuart:
»Čudovite pustolovščine«, veselo-
igra. Popoldanska predstava. Izven.

Ob 20: Ogrinc: »Kje je meja, ve-
seloigra. A. T. Linhart: »Zupanova
Mica«, komedija. Vечerna pre-
dstava. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu,
rezerviranje na telefon 32-800.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE

Levstikov (Sentjakovski) trg 2
Cetrtek, 21. februarja ob 17: J. Malik:
»Zogica Marogica«.

Sobota, 23. februarja ob 17: Pengov-
Simonič: »Zlata ribica«. Uprizor-
jena prvič v sezoni.
Ob 20.30: Fr. Pocci: »Carobne goali«.

Samo za odrasle.

ROČNE LUTKE

Resljeva cesta 28

Nedelja, 24. febr. ob 17: Simončič-
Pengov: »Medveda lovimo«.

Prodaja vstopnic za vse predstave
od srede dalje (razen nedelje) od 10
do 12 na upravi: Resljeva cesta 28,
telefon 32-020, in pol ure pred vsako
predstavo (tudi ob nedeljah) pri gla-
dališki blagajni.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Sreda, dne 20. februarja: lekarna
»Studenti«, Gorkova ulica 18.

Cetrtek, dne 21. februarja: lekarna
»Centra«, Gosposka ulica 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 20. februarja ob 19.30: Bettl:
»Zločin v sodni palači«. Red Sreda.

Nekaj sedežev in stojšč v prodaji.
Cetrtek, 21. februarja ob 19.30: Mas-
senet: »Manon«. Red LMS-I.

KINO

PARTIZAN: Ital. barvni film: »Atila«.

UDARNIK: Ameriški film: »Ne kot
tujec«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
Cetrtek, 20. februarja ob 16: B. Nušič:
»Narodni poslanec«. Red LMS II.

KINO

MESTNI KINO: Jugosl. film:
»Pesni iz Kumbare«.

IZ MURSKÉ SOBOTÉ

PARK: Danski film: »Se ni pre-
poznal«. Predstavi ob 17.30 in 20.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 23. februarja ob 20: Gostova-
nje Mariborskega gledališča: »Zlo-
čin v sodni palači«. Ugo Bettl.

Nedelja, 24. februarja ob 15.30: Patrick:
»Vroča kri«. — Gostovanje Drame
SNG iz Maribora.

Ob 20: Bratko Kreft: »Kreature«.

Gostovanje Drame SNG iz Maribora.

KINO

METROPOL: Ital. film: »Suknja«.

UNION: Jugosl. film: »Veliki in
mali«.

IZ ZALCA

KINO
Ameriški film: »Vlak vozijo mi-
mo«.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Petek, 21. februarja ob 20: Alojzij
Remec: »Magda«. Premiera.

Sobota, 23. februarja ob 20: Alojzij
Remec: »Magda«. Izven.

Nedelja, 24. februarja ob 16: Alojzij
Remec: »Magda«. Izven in za podež.

KINO

STORŽIČ: Ameriški film: »Ma-
ščevalci«. Predstave ob 16, 18 in 20.
Zadnjičkrat.

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 20. februarja 1957
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00,
17.00, 19.00, 22.00, 22.55.

5.00 do 7.00 Dobro jutro, dragi poslu-
šalci! (pester glasbeni spored) — vmes
ob 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila —
7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20 do
7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek od-
daje — 11.00 Slovenske narodne pesmi
Milosla Kosca — 11.35 Radijska šola za
višjo stopnjo (ponovitev) — Mitemko Šober:
Z Rogom po svetu — 12.05 Opoldanski
operi spored — 12.30 Kmetijski nasveti
— Adolf Šauperl: Obrezovanje breskev
— 13.40 Igrajo solisti plesnega orkestra
Radia Ljubljana in kvartet Jureta Ro-
bežnika — 13.55 Zabavna glasba — 13.50
Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov —
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
(ponovitev) prihr. Rosanda Sajko: Carobni
kompas — 14.35 Naši poslušalci čestitajo
in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba,
vmes reklame — 15.40 Utrinki iz litera-
ture — William Sansom: Claeysova smrt
— 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sesta-
nek ob petih — 17.30 Zabavna in plesna
glasba na tečem traku — 18.00 Kulturni
pregled — 18.15 Skladbe Matije Tomca
in Janka Ravnika 18.30 Zunanjo-politični
feljton: Nemški problem — 18.45 Iz sve-
tovalne zakladnice samospelov — 19.00
Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba,
vmes reklame — 20.00 Richard Strauss:
Saloma — glasbena drama v 1 dejanju —
21.40 Lahka gl. — 22.15 Jazz-cocktail
— 22.15 do 23.00 UKV program: Nočni
koncert — 23.00 do 24.00 Oddaja za tu-
jino — na valu 527.1 m (Prenos iz Za-
greba).

II. program (na valu 202 m)
8.00 Poročila — 8.05 Slavni solisti vam
pojo in igrajo — 9.00 Jezikovni pogovori
(ponovitev) — 9.15 Iz zabavnih filmov in
glasbenih revij — 10.00 Napoved časa
in poročila — 10.10 do 11.00 Dopoldanski
simfonični koncert — 12.30 Zanele orke-
stralne skladbe — 13.00 Napoved časa,
poročila in vremenska napoved — 13.10
Zaigramo in zapojmo — 14.20 Ljubljana
ska kronika in obvestila — 14.35 Operni
odlomki — 15.00 do 15.15 Napoved časa,
poročila in vremenska napoved — 22.15
do 23.00 Nočni koncert.

2 JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Je-
senicah ima dr. Mirko Vrtnar, Pre-
šernova cesta.

KINO

RADIO: Premiera amer. zabav-
nega filma: »Dario na vrh«. Pred-
stavi ob 18 in 20.

PLAVŽ: Zaprto.
ŽIROVNICA: Avstrijski zabavni
film: »Dokler boš pri meni«. Predsta-
va ob 19.30.

DROBNI OGLASI

SOFERJE C IN D KATEGORIJE sprej-
memo. Zglasite se v upravi ECZ,
Ljubljana, remiza.

RAZPIS Okrajna obrtna zbornica No-
vo mesto razpisuje tečaj za pri-
pravo kandidatov za mojstrske iz-
pite. Interesenti naj se prijavijo
pismeno ali osebno v pisarni zbor-
nice do vključno 1. marca. Tečaj-
nina, v katero so vračunani tudi
stroški za zvezke in papir, znaša
ca. 3000 din za osebo. Vse informa-
cije dobite v zborniški pisarni v
uradnih urah.

507-1

UPRAVNI ODBOR LEKARNE
V SLOVENSKI BISTRICI

razpisuje mesti za
diplomirane
farmacevta
in farmacevtskega
pomočnika

s strokovnim izpitom

Plača po uredbi, dopolnilna po
pravilniku

500

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francoski film

»Očka, mamica,
služkinja in jaz«

Tednik: Filmske novosti. Predstave
ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi
Robert Lamoureux

KINO »SLOGA«

Ameriški film

»Trobente opoldne«

Tednik: Filmske novosti. Predstave
ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja
istega filma. — V glavni vlogi Ray
Milland.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski film

Kruh, ljubezen
in ljubosumnost

Tednik: V glavni vlogi Vittorio de
Sica in Gina Lollobrigida. Predstave
ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic
od 15 dalje.

KINO »UNION«: Premiera ameriškega
filma: »Zene orkestra«. Tednik.
Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — V
glavni vlogi George Montgomery
in Ann Rutherford.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

V koloradskih
kanjonih

V glavni vlogi: Richard Basehart in
Phyllis Kirk. Predstave ob 16, 18 in 20.
Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes
zadnjičkrat.

STROKOVNO ZDRUŽENJE

PODJETIJ GRADBENE STROKE IN INDUSTRIJE GRAD-
BENEGA MATERIALA LR SLOVENIJE

LJUBLJANA, Titova cesta 25

sprejme v zaposlitev

gradbenega inženirja
ali tehnika

s pooblastilom za izvajanje gradbenih del, ki bo vršil
nadzorstvo gradnje Vajenske šole za gradbeno stroko
z delavnicami in internatom v Ljubljani

Plača po dogovoru

Pismene ponudbe z opisom dosedanje gradbene prakse je
treba poslati razpisovalcu do 26. februarja 1957

511

SGP »PRIMORJE« — AJDOVŠČINA

razpisuje

javno licitacijo

slikarskih in plesarskih del za:

	Slikarska dela	Plesarska dela
Stanovanjska hiša v Ilirski Bistrici: razpisana vsota	83.000	249.000 din
Stanovanja MLO Ajdovščina: razpisana vsota	158.000	178.000 din
Petorček v Anahovem: razpisana vsota	66.000	250.000 din
DOZ upravno poslopje Nova Gorica: razpisana vsota	126.000	353.000 din

Licitacija bo 4. marca 1957 ob 12. uri na direkciji SGP
»Primorje« v Ajdovščini. Ponudbe oddajte do navedenega
dne v Ajdovščini. Popise in razpisne pogoje lahko vsak dan
osebno ali po pošti dvignete na direkciji.

504

Komisija za nakup uniform za gozdarsko
osebje pri gozdnih gospodarstvih
Ljudske republike Bosne in Hercegovine

razpisuje

LICITACIJO

za:

1. približno 1700 letnih uniform s čepicami sivozelene barve
2. približno 1700 parov čevljev tipa gojzaric z usnjenim in gumijastim podplatom
3. približno 1700 dežnih nepremočljivih plaščev
4. približno 200 kratkih bund, podloženih z ovčjim krznom, sivozelene barve
5. približno 200 zimskih uniform s čepicami sivozelene barve

V Londonu je bila te dni razstava sodobnega pohištva, ki so na njej pokazali vrsto novih zamisli, med drugim tudi takšne, zložljivo mizico s stolom

Shawov bicikelj na dražbi

Pred kratkim je bil v londonskem »Timesu« oglas, ki je ponujal v nakup bicikelj Bernarda Shawa. Prevozno sredstvo je bilo v dobrem stanju, prodali pa bi ga najvišjemu ponudniku. Prebivalci naselja Ayot St. Lawrence, kjer je znameniti pisatelj živel, se še spominjajo, kako so Shawa še okoli leta 1950 videvali voziti po cestah na zelo starinskem kolesu, ki je moral na njem sedeti navpično kakor preklja.

Sam Bernard Shaw je ob neki priložnosti opisal, kako bi bil na neki nagli vožnji po hribu navzdol v Surreyju skoraj do smrti povozil znamenitega angleškega filozofa Bertranda Russella. »Posledice za angleško filozofijo in dramatik bi bile v resnici usodne, če mi ne bi bilo uspelo v zadnjem trenutku obrniti krmila na drugo stran,« je napisal sam o tem dogodku.

SLASCICE s tečaja

Kdor trdi, da Eskimi niso sladkosnedni, bo brž spremenil mnenje, če si bo prebral nekaj podatkov iz njihovih prvih avtentičnih kuharskih bukve, ki so jih sestavile in izdale slusateljice gospodinjske šole v Shimorotu na Aljaski. Bedna rastlinska odeda in sorazmerno enostranski živalski svet dovoljuje arktičnemu jedilniku kaj malo sprememb, saj tešijo eskimske žolce predvsem ribe. Zelenjave in sadja v pokrajinah ob tečaju pač ni dobiti, zato ne pride na eskimsko mizo nič takega, razen morda neke

sorte divja špinaca, posebne vrste čebula in pa borno zelenje krivčastih vrh, ki ga pripravijo kot solato. Tem večja pa je izbira mesa in rib. Eskimi lovijo slanine, postvili, mrože, severne medvede, arktične zajce in severne jelene. Presenetljivo mnogo zna eskimska gospodinja pričarati iz teh »surovin« z nekaj skromnimi dodatki.

Zrezek iz stegna severnega jelena je prastara eskimska specialiteta, ki jo že dolgo poznajo tudi drugi prebivalci dežel v bližini severnega tečaja, toda kisl mroževa jetra, juha iz kitovega črevesja ali tace severnega medveda v solati iz jagod in vrbo-

vega listja so doslej le malokomu znane specialitete prebivalcev na severnem koncu sveta.

Pravilno pripravljena kisl mroževa jetra so baje sprejemljiva celo za evropske žolce. Sveža jetra hranijo štirinajst dni v loncu neke na toplem, da se skisajo, nato pa jih rahlo posolijo in prinesejo na mizo. Kar dobra je baje tudi juha iz kitovih čreves, ki jih skuhamo ter zabelijo z mrožo mastjo in dodajo ščepec soli. Prav posebna specialiteta pa so medvedje tace v solati vrbovega listja in korenin. Preden pridejo na mizo, jih hranijo dvajset dni v svežem mroževem ali kitovem salu.

Prvo angleško turboreaktivno potniško letalo je pred dnevi uvedlo redni potniški promet med britanskim otočjem in Južno Afriko. To letalo velja v svetovnem merilu za največje, najbolj ekonomično in tudi najmanj hrupno svoje vrste.

Drobne ZANIMIVOSTI

DELAVNICA USTNIKOV

Nonnavadno delavnico ima Ivan Milosavljević iz svetozarevskega okraja. Vsa njegova družina izdeluje ustnike. Strojne naprave ženejo štirje motorčki, na obeh se vrtijo koščki lesa, družinskih dnevnih proizvodnja pa znaša 2000 različnih ustnikov.

POMOČ O PRAVEM CASU

Zena Smaje Mašića iz Olova je kuhala v glinastem loncu strupeno travo in je s čajem namazala otrokom glave, da bi imeli tako jelo svetlova vsa padarica — bujne lase. Kmalu potem je v istem loncu kuhala večerjo. V zgodnjih večernih urah je nastal v hiši tak brušč in trušč, da se je zbrala vsa vas. Nekdo je tekel po padarico, dve kmetici po hodža, samo enemu je prišlo na misel, da so poklicali zdravnika, ki je pomagal zastrupljenim.

TUDI REKORD

Suljo Lajić iz Mionice je prehodil v 33 letih po 10 km dnevno, tako ima doslej za seboj 120.000 kilometrov dolgo pot. Zanimivo je, da je tudi njegov oče hodil vse življenje 5 km daleč na delo in je prehodil okoli 150.000 km. Suljo je zdaj 50 let. Pravi, da bo gotovo izboljšal očetov rekord.

NI BILO ZNAKA

Po svetu se zgodi marsikaj, na primer tudi tole: v ameriškem mestecu Manistee je prometni stražnik ustavil osební avto, ker se mu je iz motorja kadilo in so se slišali plameni. Sofer je takole odgovoril na stražnikovo vprašanje, zakaj ni ustavil: »Saj sem že ves čas hotel ustaviti, pa nisem nikjer ugledal plošče z napisom, da je parkiranje dovoljeno.«

SREDSTVO PROTI SMRCANJU

Neko ameriško podjetje je začelo prodajati zelo preprosto napravo, ki preprečuje smrtnje. Če se zaradi smrtnja zakonskega druga prebudi »holjše« ali »slabša« polovica, pritisne na gumb, takoj nato pa se izpod zglavnika oglašajo naprave: »Obrni se, še spet žagaš.«

REKORDER BO JOGI

Parry O'Brien, olimpijski zmagovalac v suvanju krogle, najraje trenira ponči, ko ga nihče ne moti, ker se pogovarja sam s seboj. Povedal je, da želi postati jakir.

Nova teorija

O RAKU

ALI SE
RAZVJE RAK
ZARADI
POMANJKANJA
VITAMINSKE
SKUPINE B?

Znanstveniki skušajo odgovoriti na vprašanje, ali je rak posledica pomanjkanja določenih snovi v človeški prehrani, se pravi, ali nastopi rak v človeku takrat, kadar primanjkuje v njegovi prehrani določenih vitaminov ali tistih kovin, ki so, čeprav v neznatnih količinah, nujno potrebne človeškemu organizmu.

Nedavno je ugotovil švedski list »Dagens Nyheter«, da se je število ljudi z rakom v ustih in požiralniku — ta oblika rakastih bolezni je na Švedskem najpogostejša — začelo nižati, ko so v vsej državi uvedli neznatne količine železa in vitaminov iz skupine B kot obvezni dodatek h krušni moki. Po tem sklepanju, da nastane ob pomanjkanju teh snovi v človeškem organizmu ugoden teren za razvoj raka. Kot vse kaže, potrjujejo te ugotovitve teorijo, ki jo je razložil junija 1956 predsednik »havaškega združenja za raka« dr. Quisenberry in ki v njej pravi, da nastane žlečodni rak zaradi pomanjkanja vitaminov. Svojo teorijo opira na nekatere ugotovitve, na primer na to, da je žlečodni rak pri Japoncih trikrat pogostejši kot pri vseh drugih narodih. Japonci se hranijo v glavnem z rižem, ki vsebuje zelo malo vita-

mina B1, in z ribami, ki je v njih posebna snov, razen tega pa uživajo vročo hrano, ki močno draži žlečodno sluznico.

Raziskovalci raka delajo v kaj različnih smereh. Ena posebnih poti pri proučevanju raka je tista, ki jo je ubral Sloan-Ketteringov inštitut za rakaste bolezni. Znanstveniki tega inštituta so ugotovili s poskusi na prostovolj-

parat »Be-3« tienilalanin« ali kratko TA. Poskusi so pokazali, da vbrizgavanje tega preparata zadržuje rast rakastih čirov pri živalih. Na ljudeh ga doslej še niso uporabili.

Holandski zdravnik dr. Everdingen iz Utrechta dela poskuse s cepivom, ki vsebuje izvlečke iz

kom izboljšalo stanje; dobili so tek in so se čez čas zredili. Bolezenski znaki so popustili samo pri devetih pacientih. Dr. Everdingen ne napoveduje »čudodelnega zdravila«, marveč smatra svoje delo za eno izmed številnih stopenj pri iskanju zares učinkovitega leka proti raku.

Nekaj podobnega bi lahko rekli o vseh drugih načinih in poskusih pri zdravljenju te nevarne bolezni, pa naj gre za kirurške, kemoterapevtske, seroterapevtske ali druge metode. Znanost še ni našla učinkovitega zdravila proti raku, vendar nenehno napreduje na tej naporni poti. Hkrati pa je treba povedati tudi to, da je pravočasno odkrite zasnovne rakastih tvorbo že mogoče ozdraviti s kirurškim posegom ali pa z žarko gama.

Pristanišče cesarja Trajana

Med pripravljalnimi deli za gradnjo velikega mednarodnega letališča na obali Fiumicino v bližini Rima so našli na presenetljivo odkrite. Buldožer, ki je ravnal obalno področje, je zadel ob razvaline starega rimskega zidu. Tehniki, ki so vodili dela, so pospešili odkopavanje: že v kratkem je bila zunaj vsa »zgradba«, ki je bila nedvomno del velikega rimskega pristanišča iz časov cesarja Trajana. Na odkopanih ruševinah so ugotovili čelni del pomola in stene velikega umetnega prekopa, ki je povezoval pristanišče in strugo Tibere.

Na straži ali na preži? Ne eno ne drugo, saj le potrpelivo čakajo — posnetek je z angleške kmetije — da bo domače dekle tudi zanje prineslo iz hleva golido svežega mleka. Kdo ve, zakaj imajo pod vratom kraguljčke! Mar zato, da bi jih miši slišale že od daleč?

cih, da imajo nekateri ljudje v organizmu tako imenovana protitelesa, številni drugi pa ne. Znanstveni direktor tega inštituta dr. Rhoads sklepa, da je tvorba teh protiteles odvisna od številnih nukleinskih kislin v živih celicah. Kemiki bi morali ugotoviti obrambne nukleinske kisline, jih analizirati in potem pripraviti kemično zdravilo proti raku, neke vrste »antikancerogeni antibiotik«.

Zadnje čase so znanstveniki precej izpopolnili tudi metodo za pridobivanje rakastih celic izven človeškega organizma. Rakaste celice vcepijo zametku piščanca, v katerem se ni protiteles. V tem nastajajočem organizmu se te celice naglo razvijajo.

Kemiki delajo z vso vnemo, vendar bo minilo še precej let, preden bodo poskusi praktično potrdili njihove domneve. Tako na primer preizkušajo v raziskovalnih laboratorijih čikaške univerze že leto dni sintetični pre-

jeter in organske fermente. V minulih 15 mesecih je dal to cepivo 62 bolnikom, ki so bili »na zadnji stopnji te bolezni«. V štirih petinah primerov se je bolni-

Zvočni valovi perejo

V Veliki Britaniji so začeli izdelovati nov pralni stroj, ki uporablja zvočne valove za »potresanje« umazanije s perila. Podjetje bo ponudilo svoj izdelek na vseh svetovnih tržiščih. Zračne valove v tem stroju povzroča preprost elektromagnet, stresanje pa se prenaša na tekočino, ki je v njej raztopljeno milo in druga pralna sredstva. Treslaji imajo razmeroma visoko frekvenco in so povsod enaki.

Stroj pere in izpira tkanine s treslaji in tako omogoča maksimalni učinek mila ali pralnih sredstev. Najnovejši pralni stroj je podoben velikim vrtačkim in ga je lahko uporabljati. Perilo je treba namočiti v topli milnici, denimo v škafu, in šele zatem stroj tako potopijo, da so kosi perila lepo razporejeni. Ko je to storjeno, je treba vključiti le še električni tok. V 25 minutah je pranje končano, med tem časom pa sploh ni treba nadzorovati delovnega postopka.

Novi pralni stroj pere vse tkanine od nyloga do volne brez nevarnosti, da bi se blago med pranjem raztrgalo ali raztegnilo.

V čeških Zidlochovicah so pridili velik zimski lov na drobnost divjad. Lovci so ustrelili 1784 fazanov in 856 zajcev. Posnetek kaže del bogatega lovskega plena

Štetje na Nizozemskem in v Turčiji

Pred kratkim so objavili rezultate popisa prebivalstva na Nizozemskem. Po tem popisu šteje zdaj Nizozemska 10.887.641 prebivalcev kar pomeni, da znaša gostota prebivalstva v tej ravninski deželi 335 na kvadratni kilometer.

Skoraj v istem času so bili objavljeni tudi dokončni rezultati ljudskega štetja v Turčiji, ki je bilo oktobra leta 1955. Po teh podatkih šteje Turčija 24.112.000 ljudi. Šest turskih mest ima nad 100.000 prebivalcev. Vrstni red: Carigrad 1.215.000, Ankara 453.000, Smailna 286.000, Adana 177.000, Bruta 131.000 in Eskischahir 123.000 prebivalcev.

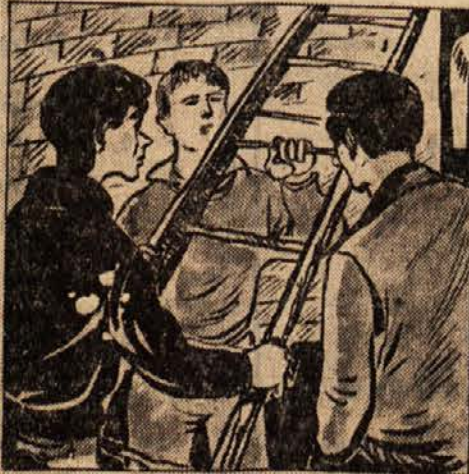
NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

292

»Kaj pa delajo oni tam gori?« je tuje vprašal prestrašenega Iva. Ta je molčal. »Korajni pa ste, fantje,« je prijazneje dodal in vprašal: »Si videl kakšno patroljo?« Ivo je odkimal: »Ne, nikogar ni bilo. Ampak viš, tam pri železniškem prelazu, gotovo stoji straža.« »Hvala,« je dejal tuje, »pa srečno!« Zavil je s ceste na ozko pot in izgubil med hišami. Ivo je zažvižgal v znak, da je nevarnost mimo.

293

Marko, Janex in Tine so se naglo spustili po lestvi na spodnjo ploščad. »Nekaj bo treba storiti, da ne bodo mogli zastave takoj sneti,« je dejal Tine. »Odstranimo lestev!« je predlagal Janex. »Postavili jo bomo nazaj,« je ugovarjal Marko. »Pa jo vrzimo dol, da se razbijel,« je rekel Tine. »Seveda, da se od trušča zbudil pol mesta! Se preden bi prišel s stolpa, bi že bila tu policija!« je mrmral Marko.

294

»No, kaj pa potem?« je vprašal Tine. »Sneli jo bomo in jo tu razbijel,« je dejal Marko. »Fant, to je dela za dve uri!« je glasno vzdihnil Tine. »Tiho! — Pa če ga je za tri ure, nič drugega nam ne ostane. Primi!« je ukazal Marko. Spodnesli so dolgo lestev in začeli izbijati iz nje klin za klinom. Ko so odstranili prve kline, je šlo hitreje in kmalu sta od lestve ostala le še dolga drogovca.